

Program rozvoje obce

Tvarožná

na období 2016-2021

srpen 2016

OBSAH

ÚVOD.....	4
A. ANALYTICKÁ ČÁST	5
A.1 Charakteristika obce.....	5
1. Území	5
Poloha obce.....	5
Historické souvislosti	6
2. Obyvatelstvo	7
Demografická situace	7
Věkové složení obyvatel	9
Vzdělanostní struktura	10
Sociální situace v obci	11
Organizace v obci, spolky, zájmové skupiny, osvětová a informační činnost v obci	11
3. Hospodářství	15
Ekonomická situace.....	15
Trh práce	20
4. Infrastruktura	21
Technická infrastruktura.....	21
Dopravní infrastruktura	24
Dopravní obslužnost.....	27
5. Vybavenost.....	27
Bydlení	27
Školství a vzdělávání	29
Zdravotnictví	31
Sociální péče	32
Kultura	33
Sport a volnočasové aktivity	34
6. Životní prostředí.....	35
Stav životního prostředí	35
Ochrana životního prostředí.....	37
7. Správa obce	38
Obecní úřad a kompetence obce	38
Hospodaření a majetek obce	38
Bezpečnost.....	41
Vnější vztahy a vazby obce	42

1. SWOT analýza.....	44
2. Vyhodnocení dotazníkového šetření	45
3. Shrnutí podkladů pro návrhovou část.....	45
B. NÁVRHOVÁ ČÁST.....	47
B.1 Strategická vize.....	47
B.2 Programové cíle	47
B.3 Opatření a aktivity	49
B.4 Podpora realizace programu.....	53
C. PŘÍLOHY.....	55

ÚVOD

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je program rozvoje obce. Jde o hlavní nástroj řízení rozvoje obce. Smyslem tvorby bylo na základě popsání situace v obci, názoru občanů a diskuse pracovní skupiny formulovat představy o budoucnosti obce včetně navržení aktivit, které pomůžou tyto představy dosáhnout. Tento dokument byl vytvářen v druhé polovině roku 2015 na období let 2016–2021. Hlavním řešitelem za obec byl starosta Ing. Petr Buchta, další členové realizačního týmu byli místostarosta Pavel Šťastný a členové rady Ing. Tomáš Kousal, MUDr. Rudolf Lichka a Bc. Hana Nečasová.

Do procesu tvorby PRO byla také zapojena veřejnost, která se formou dotazníkového šetření podílela na formování výsledné podoby tohoto dokumentu. Dále měli občané Tvarožné příležitost dokument připomínkovat v průběhu tvorby, návrh strategie byl zveřejněn k připomínkování na úřední desce, na stránkách obce a bylo uskutečněno veřejné projednání strategie na zasedání zastupitelstva.

Na analyticko-metodickém vedení se podíleli pracovníci MAS Slavkovské bojiště, z.s.:

Ing. Dana Adamcová

Mgr. Hana Tomanová

Mgr. Vladislava Vaněčková

Dokument Program rozvoje obce Tvarožná na období let 2016–2021 byl zpracován díky projektu „**Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí**“ (CZ.1.04/4.1.00/62.00008), jehož nositelem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Program rozvoje obce byl schválen zastupitelstvem obce dne 5. 9. 2016, usnesením č. 6/14/16.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

1. Území

Poloha obce

Obec Tvarožná leží v úrodné krajině na rozhraní jihomoravské nížiny a začínajících lesů Dražanské vysočiny. Nachází se v Jihomoravském kraji, asi 12 km východně od Brna na historické spojení komunikací mezi Brnem a Olomoucí. Úkony obce s rozšířenou působností pro Tvarožnou vykonává město Šlapanice, od něhož je Tvarožná vzdálena asi 6 km. Obec se rozkládá se na katastrálním území o výměře 881 ha, kdy v jeho severní části se nachází lesní plochy, které navazují na lesy v katastru Mokrý-Horákov. Obec Tvarožná je převážně obklopena zemědělskou půdou. Na severu protéká katastrem obce říčka Roketnice, v zastavěné části obce se stéká Pozořický a Tvaroženský potok.

Obr. 1: Umístění obce na mapě

Zdroj: maps.google.cz

Pohledovými dominantami katastru obce jsou návrší Santon a novogotický kostel sv. Mikuláše. Návrší Santon je přírodní památka a historicky významný strategický bod francouzského opevnění v bitvě tří císařů v roce 1805. Věž novogotického kostela sv. Mikuláše vévodí obci od roku 1881, kdy byl kostel vybudován na místě původního starého kostela. Obec je střediskem farnosti, do které patří i obce Velatice a Mokrý-Horákov. V

současné době žije ve Tvarožné 1 281 obyvatel¹. Počet obydlených domů se pozvolna zvyšuje novou výstavbou, nyní představuje více jak 400 domů. Na území obce je několik kulturních památek a řada dalších památníků připomínajících významné události a osobnosti.²

Historické souvislosti

První písemná zmínka o Tvarožné se datuje z roku 1288. Tehdy se na území dnešní Tvarožné rozkládaly dvě obce, česká Tvarožnice a německá Važanice (Bosenitz). Německý název druhé obce se naposledy používal v době II. světové války. Spojením obou obcí někdy v 15. století vznikla dnešní Tvarožná.

Klidná zemědělská obec vstoupila do evropské historie v roce 1805, kdy návrší Santon u Tvarožné sloužilo jako opěrný bod Napoleonovy francouzské armády. Díky jeho strategickému významu odrazili vojáci generála Claparède útoky Bagrationovy ruské armády. Od poloviny osmdesátých let minulého století se pod Santonem ve výroční dny odehrávají hojně navštěvované rekonstrukce bitvy tří císařů.³

Znak obce

Na zeleném poli, které symbolizuje zemědělskou obec, je umístěno stříbrné náradí – vidle a kopáč, rovněž symbol toho, že Tvarožná byla vždy obcí převážně zemědělskou.

Obr. 2: Znak obce Tvarožná

Zdroj: Znak a prapor obce, dostupné na www.tvarozna.cz

¹ Veřejná databáze, ČSÚ 2015, dostupné na www.czso.cz

² Charakteristika obce, dostupné na www.tvarozna.cz

³ Charakteristika obce, dostupné na www.tvarozna.cz

Prapor obce

Zelená barva (tři pruhy) symbolizuje zemědělství v obci. Dva bílé pruhy značí potok protékající obcí a dálkovou komunikaci Brno - Olomouc, která míjela obec původně na severní straně, od doby císařovny Marie Terezie (1740–1780) na jižní straně⁴.

Obr. 3: Prapor obce Tvarožná

Zdroj: Znak a prapor obce, dostupné na www.tvarozna.cz

2. Obyvatelstvo

Demografická situace

Tvarožná se podle počtu obyvatel řadí mezi středně velké obce. Velikost obce byla určena na základě srovnání s ostatními členskými obcemi MAS Slavkovské bojiště a jejich následným rozdělením do kategorií podle počtu obyvatel na malé, střední a velké obce (viz Příloha č. 1). V obci žilo k 31. 12. 2015 celkem 1 281 obyvatel, z toho 620 mužů a 661 žen, průměrný věk obyvatel obce je 40,9 let⁵. Za posledních dvanáct let se počet obyvatel obce zvyšuje, došlo k nárůstu obyvatelstva o 11 %. Větší část tohoto přírůstku tvoří skupina přistěhovalých, přičemž přírůstky obyvatelstva značně kolísají mezi kladnými a zápornými hodnotami. V součtu však trvale narůstá počet obyvatel obce. Tato skutečnost je v rozporu s dosavadním projevem snižování počtu obyvatel v republice, dokladuje tedy význam specifického venkovského prostředí a životního stylu. Avšak současně zavazuje k udržování i vytváření podmínek pro zachování pozitivního trendu.

Rozvoj obce je spjat s migrací obyvatelstva, a to především z krajského města Brna. Obec vykazuje kolísající hodnoty přírůstků, ty pravděpodobně závisí jednak na poměru stárnoucí populace a nízké porodnosti, rovněž pak na územním plánu a výstavbě v obci. Přirozený přírůstek za celé období 2003-2015 tvoří v součtu 20 obyvatel, u migračního přírůstku jde o 92 osob. Přirozený přírůstek má zhruba čtvrtinový podíl na celkovém přírůstku obyvatel. Přesto je třeba sledovat i migrační přírůstek. Migrační přírůstek by mohl mít kladný vliv i na

⁴ Znak a vlajka obce, dostupné na www.tvarozna.cz

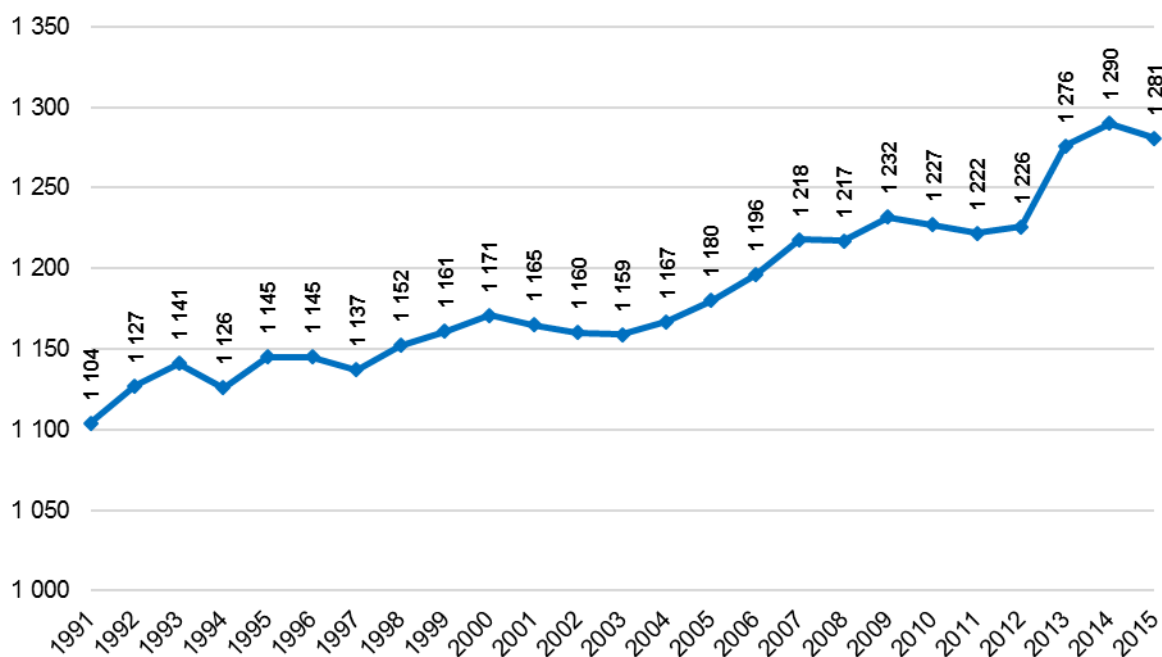
⁵ Veřejná databáze, ČSÚ 2015, dostupné na www.czso.cz

přirozený přírůstek obyvatelstva – do obce se stěhují převážně mladé rodiny a mladé páry, které zakládají rodiny. V obci přetrvává poptávka po bytech či rodinných domech, viz kapitola Bydlení.

Tab. 1: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2003-2015

	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31.12.
2003	6	15	35	27	-9	8	-1	1 159
2004	10	13	36	25	-3	11	8	1 167
2005	7	6	30	18	1	12	13	1 180
2006	11	11	44	28	-	16	16	1 196
2007	14	9	59	42	5	17	22	1 218
2008	14	11	18	22	3	-4	-1	1 217
2009	23	11	20	17	12	3	15	1 232
2010	12	9	28	36	3	-8	-5	1 227
2011	10	16	15	23	-6	-8	-14	1 222
2012	12	12	38	34	-	4	4	1 226
2013	17	7	50	10	10	40	50	1 276
2014	17	8	25	20	9	5	14	1 290
2015	12	17	31	35	-5	-4	-9	1 281

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Obr. 4: Vývoj počtu obyvatelstva v letech 1991-2015

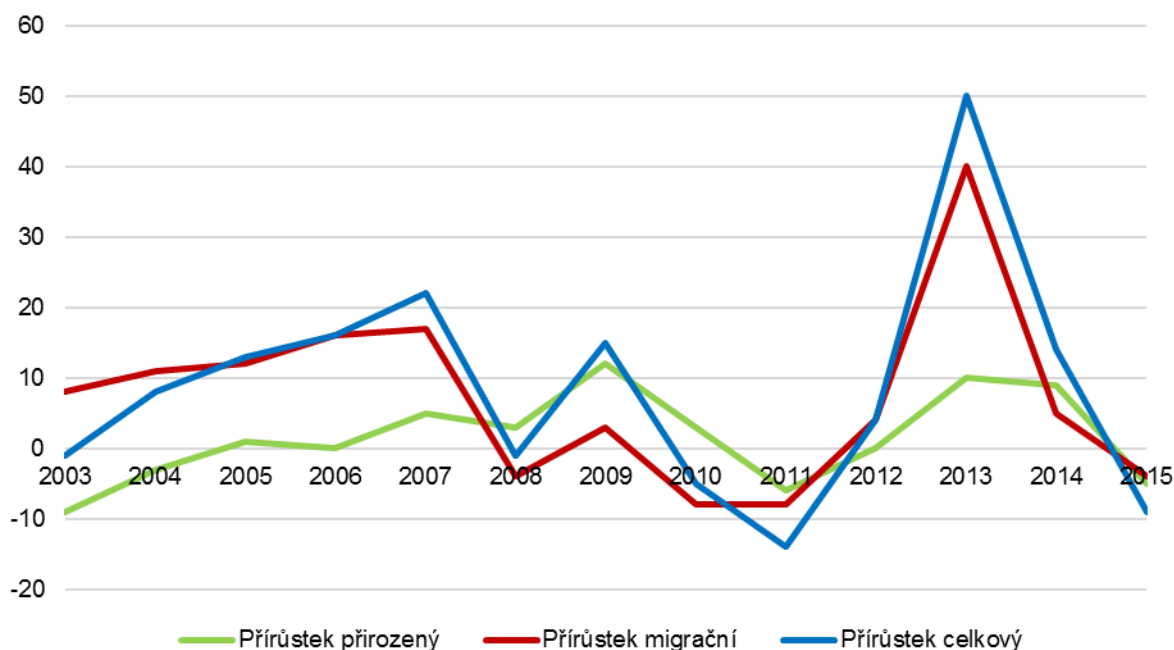
Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Vztah jednotlivých druhů přírůstku

Závislost celkového přírůstku na migračním přírůstku je významným ukazatelem při analýze budoucího vývoje celkového přírůstku v obci. Migrační přírůstek se na rozdíl od přirozeného přírůstku dá kvalifikovaně odhadnout v závislosti na rozvojových plánech obce. Přirozený

přírůstek pak doplňuje celkový obrázek o situaci v obci. Vztah mezi těmito ukazateli od roku 2003 je pro větší názornost ještě převedena do grafu. Z něj je patrné, že hodnoty celkového přírůstku velmi významně kopírují hodnoty migračního přírůstku a přirozený přírůstek má na celkovou situaci menší vliv.

Obr. 5: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku v letech 2003-2015

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Věkové složení obyvatel

Věkové poměry v území vyjadřuje index stáří, tedy poměr mezi počtem obyvatel ve věku 65 a více let na počet osob ve věku 0–14 let, který vypovídá o tom, zdali na daném území dochází ke stárnutí obyvatelstva. Na konci roku 2015 byl index stáří obyvatelstva 110,0. Počet produktivních obyvatel (od 15 – 64 let) činil 840, podrobněji viz tabulka⁶.

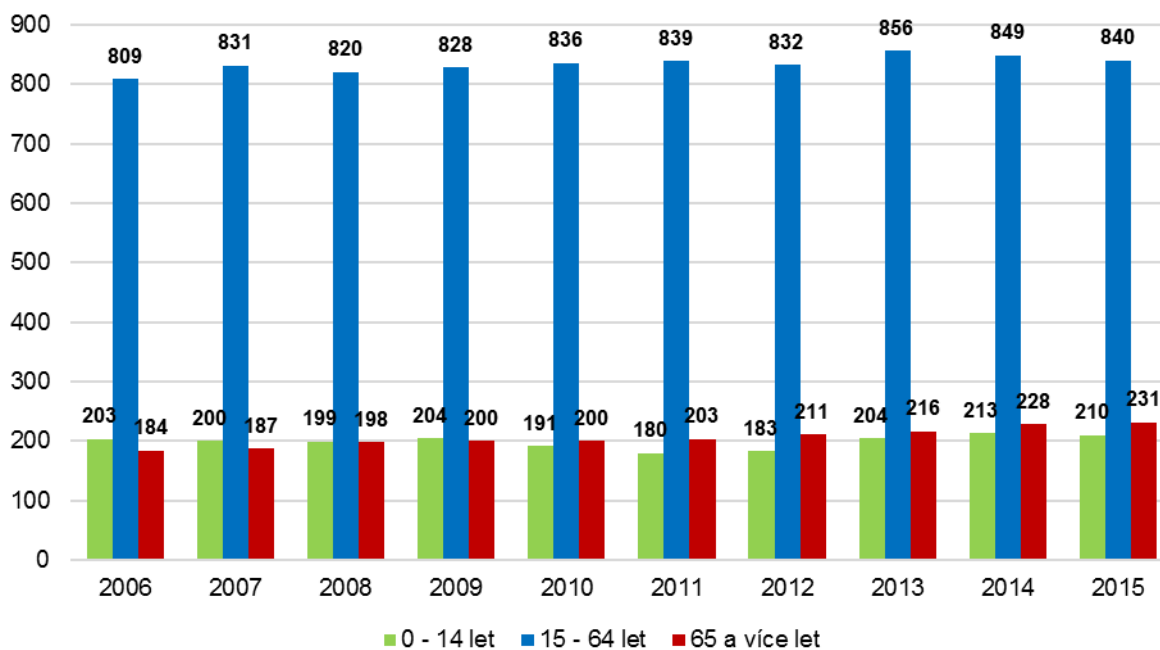
Tab. 2: Věkové poměry v obci v roce 2015

OBEC	Celkový počet obyvatel	Počet obyvatel ve věku			Podíl obyvatel ve věku			Index stáří
		0-14	15-64	65+	0-14 (%)	15-64 (%)	65+ (%)	
Tvarožná	1 281	210	840	231	16,4	65,6	18,0	110,0

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2016

V obci se projevuje trend stárnutí obyvatelstva, tedy stav, kdy nejstarší složka obyvatelstva převažuje nad tou nejmladší. Obec musí výhledově počítat s nutností zajistit sociální péči pro stárnoucí obyvatelstvo. Poměr jednotlivých věkových skupin od roku 2006 je znázorněn v následujícím grafu:

⁶ Veřejná databáze, ČSÚ 2015, dostupné na www.czso.cz

Obr. 6: Obyvatelstvo podle věkových kategorií v letech 2006-2015

Zdroj: Počet a věkové složení obyvatel v obcích Jihomoravského kraje k 31. 12. 2006-2015, ČSÚ 2016, dostupné na www.czso.cz

Vzdělanostní struktura

Informace o vzdělanostní struktuře obyvatel ze SLDB z roku 2011 napovídají, že stejně jako jinde v okrese Brno-venkov převládá střední vzdělání bez maturity. Podíl obyvatel bez vzdělání je zcela zanedbatelný, tento stav udává pouze 1 osoba. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel činí zhruba 12 %, odpovídá tedy jihomoravskému průměru.

Tab. 3: Obyvatelstvo ve věku 15 a více dle nejvyššího ukončeného vzdělání

	Počet obyvatel ve věku 15 a více k 26.3.2011	Nejvyšší ukončené vzdělání (věk 15 a více)						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou	nástavbové studium	vyšší odborné vzdělání	vysokoškolské
Tvarožná	1 024	1	188	360	291	36	13	118
okres Brno-venkov	174 158	552	30 556	61 793	46 597	4 490	2 059	21 915

Zdroj: SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

Sociální situace v obci

▪ Národnostní menšiny

V obci nejsou významně zastoupené národnostní menšiny, podle SLDB 2011 zde žije 10 obyvatel ukrajinské národnosti, 2 Slováci a 2 Vietnamci. Tyto národnostní menšiny se však nijak nesdružují a nevyčleňují z běžného života obce⁷.

Organizace v obci, spolky, zájmové skupiny, osvětová a informační činnost v obci

▪ Římskokatolická farnost Tvarožná

Římskokatolická farnost Tvarožná sdružuje věřící z obcí Tvarožná, Mokrá-Horákov a Velatice. Bohoslužby se konají ve farním kostele sv. Mikuláše ve Tvarožné, v některých termínech také v obcích Velatice a Mokrá. O Tvaroženské pouti (na začátku srpna) se mše svaté konají také u kaple Panny Marie Sněžné na kopci Santon ve Tvarožné. Sídlo farnosti i místo pro setkávání věřících se nachází v budově fary zrekonstruované v roce 2002. Funguje tu dětská schola a chrámový sbor. Za zmínku stojí osobnost faráře P. Václava Kosmáka, jenž působil ve Tvarožné v letech 1877 – 1893. Zasloužil se o výstavbu kostela sv. Mikuláše (1881) i o celkový rozkvět farnosti a obce. Kompletní oprava fasády, věže a okolí kostela byla provedena v letech 2011 – 2014.

▪ SDH Tvarožná

Sbor dobrovolných hasičů vznikl ve Tvarožné v roce 1891. Členové SDH zajišťují také činnost zásahové jednotky sboru dobrovolných hasičů zřízené obcí. Kromě odborné činnosti je významná spolupráce sboru při pořádání obecních akcí, práce s mládeží a organizování vlastních aktivit (charitativní sbírky, sběr železného šrotu, kulturní akce). Místní SDH spolupracuje s OSH ČMS a udržuje vztahy s ostatními hasičskými sbory. Družstva SDH se účastní soutěží a SDH samo pořádá dvě soutěže v roce – soutěž družstev a soutěž v požárním sportu. Ze společenských akcí lze jmenovat organizace tradičního věnečku, ostatkový průvod a zábavu, pálení čarodějnic. V roce 2014 proběhly vzájemné návštěvy mezi sbory dobrovolných hasičů v polském Miedzyrzecze a ve Tvarožné, hasičské sbory uzavřely smlouvu o spolupráci. Pravidelně dochází ke vzájemným návštěvám mládeže i dospělých členů sborů za účelem účasti v soutěžích i poznávání kultury a prostředí jiné země.⁸

⁷ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

⁸ Sbor, dostupné na www.sdhtvarozna.cz

▪ **TJ Sokol Tvarožná**

TJ Sokol se věnuje sportovnímu vyžití a práci s mládeží, provozuje místní fotbalové družstvo a pořádá každoroční prázdninovou olympiádu pro děti a mládež. Cvičení probíhá v budově kulturního domu Kosmák s tělocvičnou a potřebným zázemím. Zde TJ Sokol Tvarožná pořádá také dětské maškarní plesy, plesy pro dospělé a májové zábavy. Na provoz TJ Sokol přispívá každoročně ze svého rozpočtu obec Tvarožná. Běžný provoz je zajišťován z vlastních prostředků a zejména díky dobrovolné účasti vlastních členů. Pravidelně zde cvičí předškolní děti, žáci a žákyně – toto cvičení je založeno na principech základní tělesné výchovy a sportovních her. TJ Sokol dále provozuje oddíl florbalu a stolního tenisu, pravidelně se schází ženy na kondiční cvičení, a muži – senioři ke kopané. Soutěžní fotbalová utkání mužů se odehrávají na travnatém hřišti pod Santonem.

▪ **Orel jednota Tvarožná**

Orelská jednota má ve Tvarožné více než stoletou historii. Za druhé světové války a znovu po roce 1948 byla donucena své aktivity ukončit. Činnost Orla je založena na křesťanských hodnotách. V roce 2014 se podařilo obnovit činnost Orla ve Tvarožné. Orel jednota Tvarožná pořádá každoročně jako připomínku patrona tvaroženského kostela "Mikulášský turnaj ve Stolním Stiga hokeji" určený pro hráče všech věkových kategorií.

▪ **Skauti Tvarožná**

Skauting má v Tvarožné více než dvacetiletou tradici. Organizace se věnuje práci s mládeží, etické a ekologické výchově hrou. V klubovně místního skautu se pravidelně setkávají oddíly dětí – Skřítci (5-6 let), Vlčata a Světlušky (6-12 let). Spolek pořádá letní tábory a zapojuje se také do kulturního života obce. Skauti pravidelně organizují Šprýmiádu - veselý závod pro děti, drakiádu a Mikulášskou nadílku. Před Vánoce skauti přiváží do obce Betlémské světlo, které následně rozdávají při tradičním setkání pod vánočním stromem. V poslední době je zaznamenán stále se zvyšující počet členů. Díky získané dotaci z Jihomoravského kraje byly na konci roku 2015 zahájeny práce na vybudování nové skautské klubovny.

▪ **Myslivecké sdružení Tvarožná**

Myslivecké sdružení Tvarožná bylo znovuzaloženo v roce 1993. Toto sdružení navazuje na dlouholetou tradici myslivosti v obci již z období tzv. první republiky a myslivost provozovanou v období před rokem 1989. V současné době MS Tvarožná hospodaří na 610 ha honitby a má 16 členů. V průběhu roku členové MS provádějí pravidelný úklid a údržbu zařízení, vysazují stromky a keře, provádí chovatelská opatření ke zkvalitnění populace zvěře, vypouští mladé bažanty, kachny a koroptve do honitby, roznášejí léčiva proti

chorobám, pečují o volně žijící zvěř a v souladu s veterinárními zákony likvidují uhynulá zvířata. V měsíci listopadu a prosinci pak myslivci pořádají pravidelné hony a sezóna bývá ukončena tzv. poslední lečí. Lednový ples s bohatou tombolou každoročně láká velké množství návštěvníků.

▪ ***Chrámový sbor***

Ve tvaroženské farnosti působí smíšený chrámový sbor. Jsou zde zpěváci z Tvarožné a Velatic. Sbor se zaměřuje především na liturgické skladby. Repertoár je tvořen klasickou hudbou s doprovodem varhan, skladby jsou zpívány v českém i latinském jazyce. K 1150. výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu sbor nastudoval také skladby ve staroslověnštině. Ve spolupráci s Komorním orchestrem Arthura Nikische z Bučovic jsou pravidelně realizovány půlnoční mše v kostele sv. Mikuláše. Na konci roku 2015 se uskutečnil významný projekt – série koncertů k výročí narození a úmrtí skladatele Jakuba Jana Ryby. Sbor také vyjíždí za hranice farnosti, např. do Holubic, Otnic, Letovic a na oplátku zve tamní zpěváky. V rámci dlouholeté spolupráce se sborem Zvony v srbské obci Selenča bylo uskutečněno několik recipročních návštěv a koncertů⁹.

▪ ***Tamburáši***

Vznik hudebního spolku se datuje již do období po druhé světové válce. Tamburáši vystupovali při mnoha příležitostech ve Tvarožné i okolních obcích. V šedesátých letech 20. st. bylo realizováno množství úspěšných estrád a kabaretů. Tamburáši jsou hojně navštěvováni při country večerech v rámci předpouťových setkání rodáků. Ojedinelá živá vystoupení se podařilo zaznamenat na zvukových nosičích. Hudebníci hrají při oslavách jubileí svých kamarádů, novou tradicí jsou pravidelná vystoupení na mysliveckém plese ve Tvarožné. Je zřejmé, že mnozí zakládající členové i ti, kteří se podíleli v průběhu let na úspěších Tamburášů, již dnes nežijí. Hráčská základna se postupem času obměňuje a doplňuje. To vytváří nadějný předpoklad pro další trvání kapely k potěše všech příznivců trampské a country hudby¹⁰.

▪ ***Kapela Lehká noha***

Lehká Noha hraje rytmickou elektroakustickou hudbu s prvky reggae, blues i klasického rocku. Nejvíce však vychází z tradičního amerického rhythm & blues a stejně tak zaujme příznivce country a bluegrassu. Základ repertoárů tvoří vlastní skladby i texty. Kapela vznikla na začátku 90. let minulého století a má za sebou už 3 CD a 1 singl. Za svoji kariéru

⁹ Chrámový sbor, dostupné na www.tvarozna.cz

¹⁰ Pavel Šťastný, Hudební skupina Tamburáši, dostupné na www.tvarozna.cz

odehrála stovky koncertů, představila se v televizním vysílání a účastnila se většiny předních hudebních festivalů v republice. Po několikaleté tvůrčí odmlce se nyní vrací zpět na scénu s původní sestavou, modernějším zvukem, aranžmá a staronovým repertoárem¹¹.

▪ **Významné akce**

V obci Tvarožná se v průběhu roku koná řada pravidelných, tradičních i nepravidelných akcí a událostí organizovaných spolky a zájmovými skupinami nebo samotnou obcí. Vždy při nich dochází k setkání občanů různých věkových kategorií, různých zájmů a zálib. Mezi tyto aktivity patří sokolský ples, skautský ples, hasičský věneček, dětský maskarní ples, ostatkový průvod a zábava, Poslední leč, Šprýmiáda skautů, košt vín, koncert ke Dni matek, májová zábava, pálení čarodějnic, přehlídka dechovek, soutěž hasičských družstev, Noc kostelů, farní dny, obecní hody, olympiáda pro děti a mládež, předpouťový country večer a diskotéka, folkový festival, pouť, sportovní soutěž požárních družstev, Divadelní víkend, rekonstrukce bitvy tří císařů, adventní a novoroční koncert, Mikulášská nadílka skautů, setkání u vánočního stromu, Betlémské světlo. Dále se v obci konají besedy a přednášky na různá témata, koncerty, divadelní představení a mimořádné aktivity k různým výročím (např. sraz historických vozidel).

▪ **Podpora spolkové činnosti**

Obec organizuje vlastní akce nebo spolupracuje při aktivitách spolků a organizací. Obec poskytuje prostředky na provoz Kulturního domu Kosmák v majetku TJ Sokol a sama provozuje Sokolovnu, kde jsou pořádány kulturní akce. V rozpočtu obce jsou každoročně vyčleňovány finanční příspěvky pro spolky a rovněž jsou jim bezplatně poskytovány obecní prostory. Obec dále investuje finanční prostředky do oprav nemovitostí, které spolky ke své činnosti využívají (např. Sokolovna, hasičská zbrojnice), a poskytuje součinnost při zajišťování dotací. Je zřejmé, že podpora spolků a jejich aktivit se pozitivně odráží na problematice trávení volného času dětí a mládeže v obci a přispívá ke zkvalitnění společenského života v obci.

▪ **Informovanost občanů**

Dle dotazníkového šetření využívají občané jako základní zdroj informací ohledně dění v obci nejvíce Tvaroženský zpravodaj spolu s rozhlasem. Zpravodaj pak současně hodnotí jako nejkvalitnější pramen informací. Rovněž ostatní zdroje jsou hodnoceny poměrně kladně¹². Od roku 2016 jsou k dispozici nové internetové stránky obce a občané i organizace

¹¹ Kapela, dostupné na lehkanoha.cz

¹² Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

mají možnost dále svými připomínkami dotvářet jejich náplň. Obec počítá s modernizací obecního rozhlasu včetně nové rozhlasové ústředny. Pro lepší informovanost občanů jsou údaje hlášené v rozhlase ještě duplicitně zveřejňovány na internetových stránkách obce.

3. Hospodářství

Ekonomická situace

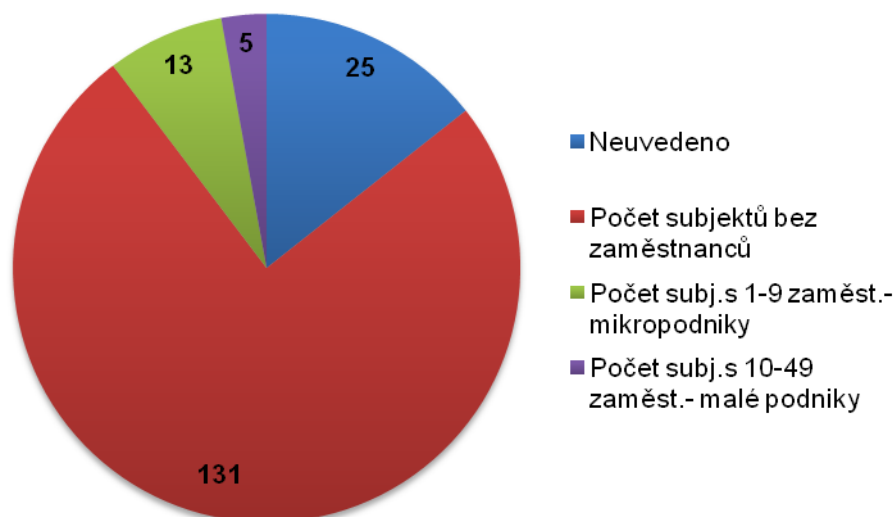
▪ **Struktura podnikatelských subjektů v obci**

V obci působí 227 podnikatelů - fyzických osob, 13 mikropodniků (do 9 zaměstnanců) a 5 malých podniků (do 49 zaměstnanců). Převažuje činnost ve velkoobchodu a maloobchodu a ve zpracovatelském průmyslu. Odvětvovou strukturu znázorňuje tabulka níže.

Tab. 4: Hospodářská činnost za rok 2015

Zemědělství, lesnictví, rybářství	24
Zpracovatelský průmysl	42
Stavebnictví	37
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	48
Doprava a skladování	17
Ubytování, stravování a pohostinství	11
Činnosti v oblasti nemovitostí	3
Profesní, vědecké a technické činnosti	31
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	7
Ostatní činnosti	25
Nezařazeno	12

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/>

Obr. 7: Rozdělení podniků dle počtu zaměstnanců (zjištěná aktivita)

Zdroj: Český statistický úřad, stav k 31. 12. 2013, dostupné na www.czso.cz

▪ **Charakteristika klíčových subjektů**

Z významných firem, které provozují svoji činnost na území obce, můžeme jmenovat Českomoravský cement, a.s., Mokrý-Horákov (výroba cementu, provoz lomu), BONAGRO, a.s., Blažovice (zemědělská výroba), PRO-DOMA, SE, Praha (prodej stavebnin). Menší podnikatelské subjekty v obci - fyzické nebo právnické osoby - pak působí zejména v oblasti zemědělské výroby, řemesel a služeb.

▪ **Komerční služby v obci**

Mikropodniky a podnikatelé – fyzické osoby bez zaměstnanců pokrývají část spektra komerčních služeb v rámci obce, více viz následující tabulka.

Tab. 5: Nabídka služeb v obci Tvarožná v roce 2015

OBEC	Stolařství, truhlářství	Instalatér, topenář	Malíř, natěrač	Stavební řemesla	Zámečnictví, kovářství	Krejčí, švadlena	Kadeřnictví, kosmetika	Opravy motor. vozidel	Masáže	Potravin / smíšené zboží	Obchodní středisko	Pošta	Restaurace	Pohostinství (bez stravování)
Tvarožná	1	-	1	3	3	1	2	1	-	2	-	1	-	2

Zdroj: Komplexní dotazníkové šetření v obcích JMK k 31. 12. 2012, Jihomoravský kraj, 2013, doplnění 2015; *údaje nejsou dostupné – města nad. 5 tis. obyv., kde se již předpokládá výskyt všech služeb (a je obtížné je spočítat) v dotazníku nevyplňovala.

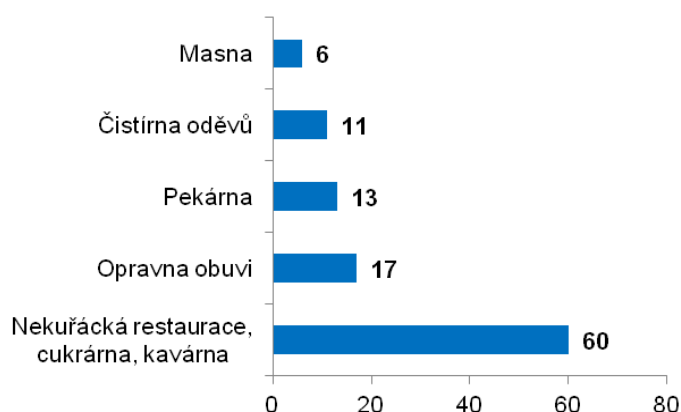
▪ **Chybějící komerční služby**

Z dotazníkového šetření Jihomoravského kraje z roku 2013 vyplývá, že nabídka služeb je nedostačující. Za specializovanými prodejny, bankovními a jinými komerčními službami dojíždějí obyvatelé obce především do Brna. V obci rovněž chybí širší zastoupení zdravotních a sociálních služeb, za kterými obyvatelé dojíždějí do Pozořic – situace je pojednána v samostatných oddílech níže.

Dle dotazníkového šetření, které v obci probíhalo v první polovině roku 2015, se vyjádřilo k otázce chybějících komerčních služeb celkem 130 respondentů, z nichž 42,6 % se přiklání k nedostatečné nabídce komerčních služeb v obci. Občané by v obci nejvíce uvítali, jak ukazuje obr. 7 níže, nekuřáckou restauraci, cukrárnu, kavárnu, v menším počtu pak uváděnou opravnu obuvi, pekárnu a další služby¹³.

¹³ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

Obr. 8: Chybějící komerční služby v obci Tvarožná

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2015

▪ Podpora podnikání v obci

Obec se snaží podnikání podporovat dle aktuálních příležitostí, a to alespoň pronájmem obecních prostor¹⁴. Na webových stránkách se zdarma zveřejňuje seznam firem se sídlem v obci. Podnikatelé z obce i z okolí využívají pravidelně k inzerci Tvaroženský zpravodaj.

Aktuálně obec zpracovává studii řešení prostoru Sokolovny s víceúčelovým sálem, venkovním hřištěm a relaxačními zónami. V objektu Sokolovny je plánován provoz restaurace a ubytovacího zařízení, což může být příležitostí pro podnikání.

V dotazníkovém šetření občané na otázku podpory podnikání uváděli např. nabídku prostor určených k podnikání za přijatelný nájem, větší informovanost obyvatel o místních podnikatelích prostřednictvím stránek obce, vyčlenění ploch v novém ÚP sloužících pro podnikatelskou činnost nebo možnost zapojit podnikatele do zakázek obce¹⁵.

▪ Charakter zemědělské výroby

Zemědělskou výrobu v obci zajišťuje akciová společnost Bonagro Blažovice (největší zemědělský podnik v okrese Brno-venkov), Agrosouhrn Sivice a dále soukromí zemědělci. Převažuje obdělávání orné půdy, rostlinná výroba (obiloviny, olejnin, pícniny) a živočišná výroba (chov skotu). Společnost Bonagro Blažovice se specializuje také na výrobu krmných směsí a pěstování vinné révy. Obhospodařované území spadá do sušší oblasti, kde se dlouhodobé průměrné roční srážky pohybují okolo 490 mm. Převážná část obdělávaných pozemků se nachází v nadmořské výšce 200 až 400 metrů nad mořem.

¹⁴ Program obnovy vesnice Tvarožná, 2007, dostupné na www.tvarozna.cz

¹⁵ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

▪ **Pozemkové úpravy a územní plán**

Komplexní pozemkové úpravy v obci zatím neproběhly. Obec v roce 2015 zadala zakázku na vypracování nového územního plánu, který se aktuálně projednává. Původní územní plán z roku 2004 již nevyhovuje rozvojovým potřebám obce. Výstavba rodinných domů se v posledních letech významně rozrostla zejména v lokalitě Cihelna. Pro další rozvoj obce jsou v územním plánu zahrnuty lokality Velatická, Vinohrady a Za humny.

▪ **Atraktivita cestovního ruchu**

Nejvýznamnější architektonickou dominantou obce je novogotický kostel sv. Mikuláše z roku 1881, kulturní památka. Na území obce se dále nachází množství drobných sakrálních staveb, pomníků a artefaktů připomínajících bitvu tří císařů. Turisty hojně navštěvované návrší Santon s poutní kaplí Panny Marie Sněžné bylo v roce 1805 opěrným bodem Napoleonovy armády. Na návsi před Obecním úřadem se nachází pietní místo – pomníky obětem bitvy tří císařů, I. světové války a II. světové války. Samotné bitvě tří císařů je věnována expozice a diorama v budově Obecního úřadu. Dobře dostupná jsou atraktivní a turisty hojně navštěvovaná místa v blízkém okolí – např. hostinec a muzeum Stará Pošta, návrší Žuráň, Mohyla míru, zámek Slavkov. Obcí prochází naučná stezka bitvy tří císařů a cyklotrasy č. 5131 a 5138. Především cyklostezka č. 5138 Tvarožná-Líšeň zvyšuje turistickou atraktivitu obce. Ve spolupráci s Mikroregionem Roketnice a městem Šlapanice je zvažováno rozšíření sítě cyklostezek.

○ **Santon**

Vrch Santon (296 m n. m.) se nachází západně od obce u silnice vedoucí do Brna. Kdysi se mu říkalo Padělek nebo Tvaroženský kopeček. Exoticky znějící jméno Santon mu dali zřejmě francouzští vojáci, kterým podle jedné verze připomínal stejnojmenný kopec z jejich egyptského tažení. Pahorek byl opěrným bodem francouzského dělostřelectva v bitvě tří císařů 2. prosince 1805. Vrch kopce byl před bitvou srovnán francouzskými ženijními jednotkami pro rozmístění 18 děl. Od roku 1832 tu stojí zděná kaple zasvěcená Panně Marii Sněžné. Na její severní stěně se nachází pamětní desky francouzských generálů Claparéda a Valhuberta a ruského generála Bagrationa. Opodál jsou patrné tři linie zákopů. Při těžkých bojích tu byl generál Jean Marie Roger Valhubert smrtelně zraněn, pod Santonem u silnice stojí jeho pomník. Rekonstrukci bitvy tří císařů, která se vždy na přelomu listopadu a prosince u Santonu pořádá, navštíví každoročně kolem 10 000 lidí. Území Santonu s výskytem vzácných rostlin a živočichů bylo v r. 1979 vyhlášeno přírodní památkou. Spolu s tzv. Hrubou skálou, údolím Tvaroženského potoka, vodní nádrží a objektem bývalého větrného mlýnu tvoří dominantní krajinný prvek. Za zmínku stojí obsáhlá monografie „Santon,

příroda a historie“ vydaná v r. 2008 u příležitosti výročí 720 let první písemné připomínky o obci. Publikace obsahuje kapitoly o geologické charakteristice Santonu, archeologii, botanice, fauně a zmiňuje jeho historickou a společenskou úlohu. Je také doplněna množstvím barevných fotografií.

○ **Mohyla míru**

Památník Mohyla míru byl postaven na počest obětí Napoleonovy vítězné bitvy u Slavkova (2. 12. 1805) podle záměru kněze Aloise Slováka jako naplnění jeho myšlenky učinit z centra někdejšího bojiště pietní "místo světla", memento válek. Je dominantou i přirozeným středem chráněné památkové zóny Slavkovské bojiště. O státních a církevních svátcích a významných dnech a také po celý červenec a srpen je památník slavnostně osvětlen. V renovovaném muzejním objektu sousedícím s památníkem mohou návštěvníci shlédnout novou netradičně pojatou multimediální expozici „Bitva tří císařů, Slavkov / Austerlitz 1805“. V areálu památníku probíhá každoročně pietní akt k uctění padlých jako vyvrcholení vzpomínkových akcí k výročí bitvy. Mohyla míru se nachází v katastru obce Prace.

○ **Žuráň**

Vrch Žuráň leží v katastru obce Podolí, asi 1 km severně od Šlapanic. Do jisté míry se jedná o umělou mohylu s hroby z období stěhování národů z 5. a 6. stol. Zachovaná část a archeologické stopy jsou chráněny jako kulturní památka České republiky.

Žuráň byl Napoleonovým velitelským stanovištěm v počáteční fázi památné bitvy z r. 1805 ; v roce 1930 byl na Žuráni odhalen kubistický památník s plastickou bronzovou mapou znázorňující postavení armád před rozhodujícím střetnutím.

○ **Naučná stezka Bitva tří císařů**

Významnou turistickou oblastí jižní Moravy je chráněné území slavkovského bojiště, které se rozprostírá na ploše 120 km² mezi městy Brnem a Slavkovem. Naučná stezka slavkovským bojištěm byla vybudována v roce 2003 Obecně prospěšnou společností Mohyla míru-Austerlitz, sdružující obce a města tohoto území. Na trase stezky se nacházejí pozorovací stanoviště, připomínající významná místa tehdejšího bojiště. Připomínají průběh bitvy i tváře vojevůdců, zamýšlí se nad utrpením vojáků obou bojujících stran i obyvatel obcí a měst, které nesly tíhu bojových operací.

▪ **Turistická infrastruktura**

Ve Tvarožné jsou k dispozici dvě pohostinství a tři prodejny potravin. Vlastní ubytovací kapacity obec nemá, v roce 2016 byla zadána studie na vybudování ubytovacího zařízení a

rozšíření pohostinských služeb v objektu Sokolovny. Ubytovací služby pro návštěvníky může v současnosti poskytnout Motorest Rohlenka ležící v těsné blízkosti, ovšem již za hranicemi katastru obce. Součástí motorestu je samoobslužná restaurace s nepřetržitým provozem, pizzerie a několik provozoven rychlého občerstvení. Dále je zde k dispozici čerpací stanice pohonných hmot, autoservis pro drobné opravy vozidel a velké parkoviště.

Trh práce

▪ Obyvatelé v aktivním věku

V obci žilo k poslednímu Sčítání 820 obyvatel v produktivním věku, tato skupina tvořila 68,1 % obyvatelstva obce¹⁶.

▪ Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

V roce 2011 žilo v obci podle údajů SLDB 583 ekonomicky aktivních obyvatel, což bylo 48,4 % celkového obyvatelstva. Z toho 550 osob bylo zaměstnaných nebo samostatně výdělečně činných, 33 bylo nezaměstnaných. V obci žilo 6 pracujících studentů a učňů a 29 pracujících důchodců. Dle jednotlivých sektorů bylo zaměstnáno v zemědělství 4,5 % občanů, 36 % ve stavebnictví a průmyslu, 49,1 % ve službách a 10,4 % nebylo zjištěno¹⁷.

Struktura zaměstnanosti částečně kopíruje strukturu podnikatelských subjektů. Protože však v obci převažují subjekty bez zaměstnanců a jen 5 malých podniků vytváří větší počet pracovních míst, je patrné, že shoda nemůže být úplná. Především průmyslová odvětví však zaujímají významnou pozici jak v zaměstnanosti, tak v podnikatelské sféře v obci.

▪ Míra nezaměstnanosti

MPSV ČR udává míru nezaměstnanosti v obci 3,1 % v červnu 2016, tedy nižší než průměr pro Brno-venkov ze stejného období, který činil 4,4 %. Aktuálně (6/2016) je v obci 26 dosažitelných uchazečů o zaměstnání na 5 volných pracovních míst¹⁸. V obci byli k poslednímu prosinci 2015 zjištěni 4 dlouhodobě nezaměstnaní občané (déle než 24 měsíců)¹⁹. Celkově je trend zaměstnanosti v obci příznivý, míra nezaměstnanosti se držela pod celorepublikovým průměrem i v období ekonomické recese. Údaje z let 2012-2013 bohužel nejsou dostupné z důvodu výpadku databáze MPSV.

¹⁶ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

¹⁷ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

¹⁸ Portál zaměstnanosti MPSV, 2016, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>

¹⁹ Data pro místní akční skupiny za období 2008-2015, ČSÚ, 2016, dostupné z www.czso.cz

Tab. 6: Míra nezaměstnanosti v obci v letech 2007-2015

Obec	12/2007	12/2008	12/2009	12/2010	12/2011	12/2014	12/2015
Tvarožná	3,7	4,6	5,7	5,9	7,6	4,9	3,5

Zdroj: Portál zaměstnanosti MPSV, 2015, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>

▪ **Dojížd'ka do zaměstnání**

Nadpoloviční většina ekonomicky aktivních občanů za prací vyjíždí, což odpovídá situaci ve většině srovnatelných obcí v okolí. Z Tvarožné za prací vyjíždělo dle posledního Sčítání 54 % občanů²⁰, přičemž nejčastěji dojíždí do Brna. Dostupnost do Brna je dobrá prostřednictvím silniční sítě jak při individuální, tak při hromadné dopravě. Četnost a kvalita spojů je analyzována v samostatné kapitole Dopravní obslužnost níže.

▪ **Podpora zaměstnanosti**

Obec na svých internetových stránkách, v obecním zpravodaji a v rozhlase zveřejňuje inzerce a nabídky pracovních příležitostí pro firmy z obce a z okolí. Veřejně prospěšné práce obec systematicky nevyužívá²¹. Pro zlepšení možností dojíždění do zaměstnání obec přispívá ze svého rozpočtu každoročně vymezenou částkou na zajištění provozu veřejné silniční dopravy.

4. Infrastruktura

Technická infrastruktura

▪ **Voda**

Obec je zásobována pitnou vodou z veřejného vodovodu Šlapanicko, který čerpá vodu z vrtů Mokrá-Říčky I. Tvarožná má také vlastní zdroj vody, ten je však od roku 2006 zakonzervován a slouží jako rezervní zdroj. Jako akumulace slouží vodojem Tvarožná (100 m³), do kterého je voda dovedena přívodem z vodojemu Mokrá. Na vodovod je v obci napojeno cca 90 % domácností. Nová automatická tlaková stanice byla zprovozněna v r. 2015 v ulici Hlinky. Zásobuje severní část ulice a nové domy v lokalitě Cihelna. V roce 2015 byl dokončen projekt s názvem Posílení skupinového vodovodu, I. etapa, který obsahoval posílení hlubinných vrtů na Říčkách a rekonstrukci hlavních přívaděčů vedoucích přes katastr obce Tvarožná a dalších obcí. Za účelem dalšího zkvalitňování dodávek pitné vody pro Tvarožnou a okolní obce pokračuje Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko, jehož členem je také obec Tvarožná, v dalších plánovaných projektech.

²⁰ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

²¹ Komplexní dotazníkové šetření v obcích JMK k 31. 12. 2012, Jihomoravský kraj, 2013, dostupné na www.kr-jihomoravsky.cz

▪ **Kanalizace**

Obec má vybudovanou oddílnou kanalizaci, kdy jsou splaškové vody sběračem odváděny do kanalizační sítě a následně likvidovány na ÚČOV Brno – Modřice²². Dle posledního Sčítání mělo přípojku na kanalizační síť 369 bytů, ke kanalizaci bylo tedy připojeno zhruba 82 % obce²³. Ve skutečnosti je toto číslo již dnes podstatně vyšší. Kanalizace byla zkolaudována v roce 2009, její kapacita i technický stav vyhovují potřebám obce. Tento v České republice ojedinělý projekt „Šlapanicko - Čistá Říčka a Rakovec“, zahrnoval kromě Tvarožné dalších 13 obcí, které se dočkaly po dlouhých letech kanalizační soustavy. Stavbu realizoval Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko za finančního přispění Evropské unie, Státního fondu životního prostředí, Jihomoravského kraje a samotných obcí. Na výstavbu kanalizace navázaly opravy silnic, chodníků a úpravy zeleně v obci, čímž došlo k celkovému významnému zvýšení komfortu bydlení.

Stav dešťové kanalizace v obci není ideální a odpovídá způsobu výstavby v době svého vzniku. Vzhledem k vysoké finanční náročnosti není stanoven harmonogram celkové opravy dešťové kanalizace v obci. Dílčí opravy jednotlivých úseků probíhají ve vazbě na opravy a rekonstrukce místních komunikací.

▪ **Plyn**

Obec je plynofikována od 70. let 20. století. K poslednímu Sčítání bylo na plynovod v obci připojeno 369 bytů. Jižní částí katastru obce prochází koridor vysokotlakého plynovodu 500/40 Podolí-Holubice, od Velatic po Holubice je veden souběžně VTL 200/40. Plynovod v Tvarožné prochází v prostoru mezi hřištěm a zástavbou a je zde provedena přípojka pro VTL regulační stanici plynu VTL/NTL RS 800. Jihovýchodně od zástavby je pro aktivní ochranu VTL plynovodu situovaná stanice katodové ochrany (SKAO) s uloženou anodou v zemi. Ochranné pásmo kolem v zemi uložené anody je 100 m²⁴.

▪ **Elektrina**

Území obce Tvarožná je v současné době napájeno z odbočky Podolí venkovního vedení VN 320 a odbočky Jiříkovice venkovního vedení VN 130 s napětovou hladinou 22 kV. Dle sdělení JME a.s. je stav rozvodné soustavy 22 kV přenosově i mechanicky dobrý s dostatečnou rezervou, která pokryje požadavky na příkon. Vedení je na betonových sloupech. Rozvody nízkého napětí 3 x 400/230V jsou po rekonstrukci v roce 1986 provedeny jako nadzemní na betonových stožárech, ve středu obce na betonových sloupech místně s

²² Návrh zadání ÚP Tvarožná, dostupné na www.slapanice.cz

²³ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

²⁴ Územní plán Tvarožná, 2004, dostupné na www.tvarozna.cz

posilovacími zemními kabelem. Předmětné rozvody slouží pouze pro potřebu stávajícího odběru elektrické energie a jsou dimenzovány na nárůst zatížení v rámci rozvoje bytové výstavby. Stávající odběry v obci náleží převážně do kategorie A a B, (vytápění převážně plynem). Kapacita vedení elektrické energie je dostatečná, v souvislosti s návrhem nového územního plánu je uvažováno s rozšířením počtu trafostanic.

▪ **Veřejné osvětlení**

Stávající veřejné osvětlení obce sleduje většinou trasy distribučních rozvodů NN. Vesměs se jedná o svítidla umístěná na stožárech vedení NN, místy na samostatných sloupech. Stav veřejného osvětlení je relativně dobrý, poškozená svítidla se průběžně opravují.²⁵ V závěru r. 2015, v souvislosti s opravou silnice a chodníků na návsi, byla provedena rekonstrukce veřejného osvětlení dvou ulic podél návsi a v rozpočtu pro rok 2016 byly vyčleněny prostředky na rekonstrukci veřejného osvětlení a parkové úpravy uprostřed návsi. V roce 2016 bude odbornou firmou zpracován pasport veřejného osvětlení v obci, což může být podkladem pro optimalizaci veřejného osvětlení i úsporná opatření v budoucnu.

▪ **Telekomunikace a internet**

Obcí procházejí dálkové kabely ve správě společnosti CETIN. Jedná se o dálkový optický kabel Pozořice – Mokrý a novou trasu optického kabelu v úseku Brno – Vyškov. Dále ve středním pruhu dálnice prochází dálkový optický kabel Břeclav – Zlín – Brno. V souvislosti s výstavbou a postupnými opravami komunikací je v obci postupně pokládán optický kabel společností VIVO CONNECTION, v následujícím období je naplánováno kompletní zasíťování obce. Obec plánuje moderní telekomunikační infrastrukturu využít pro vlastní potřebu a také pro instalaci kamerového systému na veřejném prostranství za účelem zvýšení bezpečnosti. V současné době je zde odpovídající pokrytí tří mobilních operátorů (T-Mobile, Vodafone, O2).

▪ **Odpadové hospodaření v obci**

Odvoz komunálního odpadu z domácností i separovaných složek z obce a sběrného dvora je zajištěn firmou SITA CZ. Železný šrot sbírají po obci nejméně jedenkrát ročně zájmové organizace, jinak je ukládán do kontejneru ve sběrném středisku komunálních odpadů. Starý papír je možno odevzdávat na sběrný dvůr nebo v daných termínech na dvoře mateřské nebo základní školy. Získané finance jsou pak použity pro potřeby dětí. Použité sklo a plasty jsou ukládány na určených sběrných místech a pravidelně odváženy. Ve sběrném středisku

²⁵ Územní plán Tvarožná, 2004, dostupné na www.tvarozna.cz

komunálních odpadů je občanům pravidelně umožněno odkládat odpad, který do popelnice nepatří. Jsou to: spalitelný a nespalitelný odpad, stavební suť, kovový šrot, plasty a drobný nebezpečný odpad (monočlánky, barvy, lepidla, pryskyřice a obaly s obsahem škodlivin). Na počátku roku 2016 obec iniciovala anketu pro zjištění zájmu o pořízení kompostérů do domácností, která se setkala s kladnou odezvou od občanů. V případě úspěšného vyřízení žádosti o dotaci bude kromě pořízení kompostérů do téměř každé domácnosti pořízen také velkokapacitní drtič zahradního odpadu pro potřeby obce. Dojde tak k omezení nevhodné likvidace porostů – např. spalováním – a ke zvýšení ochrany životního prostředí a eliminaci vzniku požárů. Sběr nebezpečných odpadů je prováděn dvakrát ročně. Díky dostupným možnostem třídění odpadů se na katastru obce téměř neobjevují černé skládky²⁶.

Z dotazníkového šetření vyplynul zájem občanů o třídění odpadů, nejvíce se pak v obci vytrídí plasty sklo, papír a bioodpad zahradní. Mezi nejméně tříděné složky pak patří hliník a kuchyňský bioodpad. Občané by v obci uvítali více rozmístěných odpadkových košů a kontejnerů (zejm. na tříděné složky odpadu). Problémem zůstává pálení odpadků a trávy, což je nejčastěji uváděná připomínka z oblasti životního prostředí.

Co se týče otevírací doby sběrného místa, většina občanů jí hodnotí jako vyhovující. Na druhou stranu by někteří uvítali její rozšíření (např. také na další soboty v měsíci)²⁷. Na základě domluvy s pracovníkem obce je možné odevzdat odpad na sběrný dvůr i mimo stanovenou otevírací dobu.

Dopravní infrastruktura

▪ Silnice v obci

Katastrem obce prochází dálnice D1 Praha-Brno-Vyškov, silnice II/430 Brno-Rousínov, III/3839 Tvarožná-Sivice-Pozořice, III/4174 Jiříkovice-Ponětovice-Kobylnice, III/4179 Tvarožná-Blažovice-Šaratice. Tvarožná je na dálnici D1 připojena nájezdem u motorestu Rohlenka a mimoúrovňovou křižovatkou Holubice. Na konci roku 2015 proběhla rekonstrukce krajské komunikace III/4179 – průtah obcí v délce cca 0,5 km. Opravy dálnice D1 v katastru obce jsou prováděny v etapách dle harmonogramu ŘSD a pro občany obce jsou vždy jistým omezením např. při denním dojíždění do zaměstnání.

▪ Dopravní zátěž

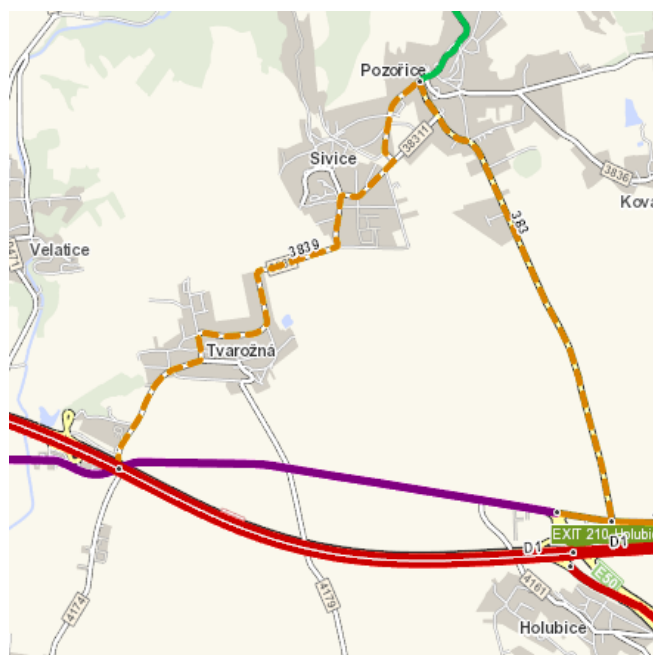
Podle údajů ŘSD z roku 2010 dosahovala intenzita dopravy v obci 1001-3000 vozidel/24 hodin přímo v zástavbě obce, na silnici II/430 pak šlo o 7001-10 000 vozidel/24 h a na dálnici

²⁶ Program obnovy vesnice Tvarožná, 2007, dostupné na www.tvarozna.cz

²⁷ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

D1 byl v daném úseku provoz 40 001-60 000 vozidel/24 h. Obec je tedy ohrožena hlukem. Přípustná hladina hluku je při pohltivém terénu dosažena 65 m od okraje dálnice ve dne a 95 m v noci. Obyvatelé se však v dotazníkovém šetření nevyjadřují k hygienicky přípustným normám, ale ke komfortu života v obci, který je hlukem z dopravy nezanedbatelně ovlivněn. Hlukovou zátěž občané spojují se silničním provozem přes obec, a poukazují především na průjezd těžkých nákladních automobilů a kamionů²⁸.

Obr. 9: Intenzita silničního provozu v obci Tvarožná

Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz>

▪ **Železniční trať**

Územím obce neprochází železniční trať, nejbližší železniční stanice je v Blažovicích, zhruba 4 km od Tvarožné. Stanice je zapojena do IDS JMK.

▪ **Místní komunikace**

Značná část komunikací v obci byla opravena po vybudování kanalizace v roce 2009 – 2010. V roce 2014 byla vybudována komunikace Ke hřišti - na místě poslední nezpevněné cesty vedoucí k obytným domům. V nejbližším období je plánována rekonstrukce komunikace v Hlinkách a jsou připravovány územní podklady pro budoucí výstavbu komunikací v lokalitách Velatická a Vinohrady. Dle připomínek občanů nebo dle vlastního šetření jsou na problematická místa průběžně doplňovány nové dopravní značky (omezení rychlosti, zákaz stání) nebo jsou na křižovatkách umístována zrcadla pro zvýšení bezpečnosti provozu. Nutné opravy místních komunikací jsou prováděny průběžně dle finančních možností.

²⁸ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

▪ **Chodníky a parkoviště**

Bezpečnost na místních komunikacích, především vybudování kvalitních chodníků a dostatek parkovacích míst považuje obec za jednu z nejdůležitějších rozvojových priorit. V roce 2013 byla dokončena I. etapa chodníku ve směru k motorestu Rohlenka, který má řešit problémy bezpečnosti dopravy. S další etapou se počítá v následujících letech. Byla vystavěna místní komunikace Ke hřišti se zpevněnou parkovací plochou u fotbalového hřiště a parkovištěm u vjezdu na komunikaci. Součástí rekonstrukce krajské komunikace III/4179 v r. 2015 byla rekonstrukce chodníků, výstavba parkovacích míst pro potřeby občanů i návštěvníky Obecního úřadu, oprava dešťové kanalizace, veřejného osvětlení a vegetační úpravy. V roce 2016 je plánována revitalizace návsi, která zahrnuje kromě vegetačních úprav řešení chodníků, odpočinkových ploch a veřejného osvětlení. Ostatní chodníky, dlážděné plochy a odpočinkové zóny jsou opravovány průběžně dle potřeby a finančních možností obce. V roce 2017 jsou plánovány také úpravy prostoru před obecním úřadem.

▪ **Bezpečnost na komunikacích**

Občané v dotazníkovém šetření poukázali na nespokojenost s provozem v obci, jež je také spojen s nedodržením rychlosti projíždějících automobilů a celkovým nebezpečím na vozovce. Nebezpečí souvisí i se stavem komunikací v obci, zejména byl občany kritizován špatný stav silnic a chodníků kolem obecního úřadu a v ulici v Hlinkách²⁹. Situace u Obecního úřadu byla vyřešena v souvislosti s celkovou rekonstrukcí krajské komunikace v r. 2015. Na rekonstrukci silnice v Hlinkách je zpracován projekt, realizace je plánována v nejbližších letech. Částečné zdržení rekonstrukce této problematické komunikace bylo způsobeno výstavbou kanalizace v obci a stále probíhající výstavbou nových domů v lokalitě Cihelna. Bezpečnost provozu na komunikacích řeší obec ve spolupráci s Policií ČR (měření rychlosti). Je zvažováno také vybudování kamerového systému v obci.

▪ **Cyklotrasy a turistické trasy**

Obcí procházejí cyklotrasy č. 5131 Bukovinka-Jiříkovice a č. 5138 Tvarožná-Líšeň, Mariánské údolí. Cyklotrasa 5131 vede po zpevněné komunikaci III. třídy a po účelových komunikacích, povrch na trase je asfaltový. Cyklotrasa 5138 vede po účelových cestách místy s nezpevněným povrchem, je významnou spojnici mezi Brnem a Tvarožnou a přispívá k intenzitě cykloturistiky v obci.

Obcí prochází žlutá turistická trasa. Začíná ve Šlapanicích, dále je vedena přes Santon, Tvarožnou, Jiříkovice a Prace, kde navazuje na zelenou trasu. Je součástí turistických tras

²⁹ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

Slavkovského bojiště. Na silnici do Velatic navazuje na žlutou turistickou trasu modře značená trasa, která pokračuje do údolí Říčky s návazností na turistické značení Moravského krasu.

Ve spolupráci s Mikroregionem Roketnice a obcí s rozšířenou působností Šlapanice je zvažováno rozšíření sítě cyklostezek.

Dopravní obslužnost

▪ Zapojení do IDS

Obec je zapojena do IDS JMK s využitím autobusové dopravy. V obci se nacházejí čtyři autobusové zastávky - Tvarožná, Tvarožná - kostel, Tvarožná - Sokolovna a Tvarožná - zemědělské družstvo. Na katastrálním území obce se rovněž nachází zastávka Mokrá-Horákov, cementárna. Nejbližší železniční stanice je v Blažovicích (cca 4 km). Obec přispívá každoročně ze svého rozpočtu na provoz veřejné silniční dopravy pro zajištění běžných spojů a navíc také pro zajištění nadstandardních nočních spojů o víkendu.

▪ Dostupnost spádových sídel a krajského města

Za spádová sídla lze považovat Brno a Pozořice, kam občané dojíždějí za službami i zdravotní péčí. Spojení do obou sídel je vyhovující, obec neviduje významnější problémy veřejné dopravy. Spojení do Pozořic (3 km) a do Brna (12 km) je zajišťováno autobusovou dopravou v rámci IDS JMK - linka č. 702 - cca 50 přímými spoji ve všední dny a cca 20 spojů o víkendu. Všechny spoje zajišťují nízkopodlažní vozidla pro bezbariérový přístup. Obslužnost zůstává zachována po celý den kromě intervalu cca 1:00-4:00 hod ráno.

5. Vybavenost

Bydlení

▪ Počet domů

Podle údajů ze SLDB 2011 bylo v obci 357 domů, z nichž 37 bylo neobydlených. 9 domů bylo využíváno k rekreaci³⁰. V současné době, vzhledem k rostoucí zástavbě v lokalitě Cihelna, je v obci evidováno již více jak 400 domů. Původní výstavba domů odráží vesnický ráz, současná moderní výstavba je ovlivněna účelností a požadavky na úsporu energie. Přesto se obec snaží udržovat charakter zástavby v odpovídajících parametrech moderní obce. Esteticky příznivý dojem zvyšuje především množství upravených předzahrádek, zatravněných ploch a parkové zeleně.

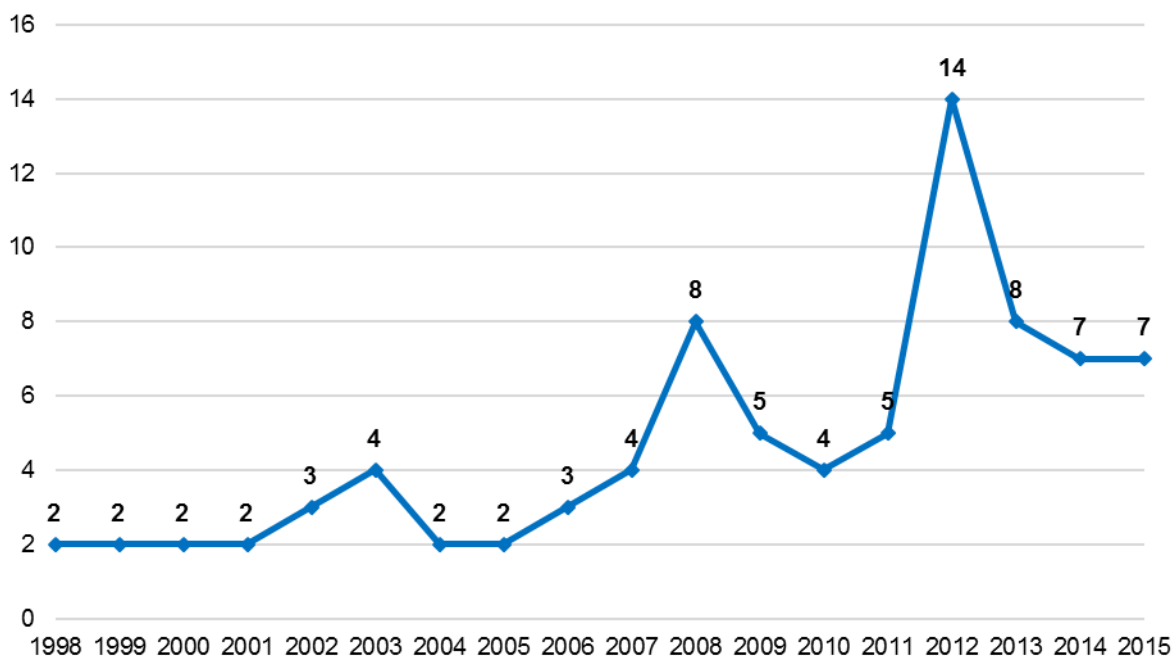
³⁰ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

▪ Počet bytů

V domech bylo celkem 452 bytů, z toho 437 v rodinných domech a 12 v bytových domech, které byly celkem tři.³¹ Obec vlastní od konce roku 2015 dvě bytové jednotky.

▪ Počet dokončených bytů

V období 1998-2015 bylo v obci dokončeno 84 bytů, přičemž vývoj v druhé polovině dekády naznačuje stoupající zájem o bydlení ve Tvarožné, který se setkává s podporou ze strany obce (viz níže)³².

Obr. 10: Bytová výstavba v obci Tvarožná v období 1998-2015

Zdroj: http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/bytova_vystavba_v_obcich_jihomoravskeho_kraje

▪ Podpora bytové výstavby

Při zastavování novými domy obec směřuje především k využití proluk a stavebních míst v intravilánu. K tomuto účelu byly v územním plánu vyčleněny lokality Sivická, Kroukartí a Velatická. Zbudováním místních komunikací a inženýrských sítí u vyčleněných lokalit byly vytvořeny podmínky pro zahájení stavby minimálně 20 rodinných domů, následně bylo v období 2007-2013 dokončeno dokonce 48 nových domů. Ačkoliv ne všechny dokončené stavby započaly v uvedeném období, lze plány obce ohledně nové výstavby považovat za úspěšně naplňované. Mezi prvními zastavěnými plochami byly parcely na cestě Ke hřišti. V posledních cca 10 letech proběhla výstavba nových domů v lokalitě Cihelna. Územním

³¹ SLDB 2011, ČSÚ, 2015, dostupné na www.czso.cz

³² Bytová výstavba v obcích Jihomoravského kraje 1998-2013, dostupné na www.czso.cz

plánem obce jsou pro výstavbu vyčleněny další rozsáhlejší plochy – Velatická, Vinohrady a Za Humny.

▪ **Sociální bydlení**

Aktuálně obec nemá kapacity pro poskytování sociálních bytů. Pobytová zařízení sociálních služeb se v obci nenacházejí, poskytování sociálních služeb v obci je popsáno níže v oddílu Sociální péče. V dotazníkovém šetření se k otázce výstavby bydlení pro seniory vyjádřilo celkem 325 respondentů. Většina z nich (cca 88,3%) se přiklání k výstavbě tohoto zařízení v obci, přičemž aktuálně by tuto možnost bydlení využilo asi 18 % dotazovaných³³. V roce 2015 obec zakoupila uvolněný rodinný dům se dvěma bytovými jednotkami, který může být v budoucnu využit pro tento účel. Jsou zvažovány plochy pro výstavbu domu pro seniory, pro samotnou obec je však tato investice velmi nákladná.

Školství a vzdělávání

▪ **Základní a mateřská škola**

Základní škola ve Tvarožné je v současné době tzv. malotřídní škola, ve které se učí cca 60 žáků 1. stupně. V provozu je i školní družina, děti mohou navštěvovat několik kroužků. Škola nemá kapacitu na to, aby se stala úplnou základní školou se všemi devíti ročníky, ale může v příznivém, téměř rodinném prostředí, výborně sloužit k nastartování dětí k celoživotnímu vzdělávání. Základní škola se zapojuje do výukových, výchovných a charitativních projektů EU, MŠMT a dalších institucí. V následujících letech je uvažováno též se stavebními úpravami budovy základní školy, především s opravou fasády, výměnou střešní krytiny a úpravami hygienických zařízení. Počítá se i s úpravou venkovního hřiště a stavbou výukového altánu na zahradě školy.

Mateřská škola zahájila provoz 1. 1. 1987. Kapacita MŠ je v současné době naplněna. V roce 2014 obec realizovala rozsáhlou rekonstrukci venkovního prostoru mateřské školy o celkové ploše 1614 m². Hlavním smyslem projektu bylo vytvoření multifunkčního prostředí pro hry a volný čas. Byla provedena úprava zeleně, výsadba rostlin, instalace herních prvků naučných a dalších architektonických prvků. Většina nákladů byla pokryta z dotací. Mateřská škola pracuje podle rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který dostal název „*Pojď si s krtkem hrát a smát, svět kolem nás poznávat*“. Program je rozdělen do pěti tematických bloků, které se dotýkají nejen tradic, ale i běžného života dětí doma i v mateřské škole. Ve 3. čtvrtletí roku 2016 bude realizována akce „Snížení energetické náročnosti budovy mateřské školy ve Tvarožné“. Stavební úpravy budou spočívat v

³³ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

zateplení obvodových stěn a střechy, výměně otvorových výplní a v náhradě topného zdroje novým tepelným čerpadlem. Akce bude financována z dotací SFŽP, rozpočtu JMK a rozpočtu obce.

Zřizovatelem obou školských zařízení je obec Tvarožná.

▪ **Kapacita ZŠ a MŠ**

ZŠ i MŠ kapacitně dostačují, neplánuje se jejich dostavba. V základní škole je cca 60 žáků, kapacita zařízení školy je ovšem větší. Součástí je i školní družina.

Kapacita MŠ je 56 dětí a je trvale naplněna. Školní jídelna, která je součástí MŠ, vaří obědy i pro žáky ZŠ³⁴.

▪ **Aktivity ZŠ a MŠ**

Mateřská i základní škola jsou otevřeny spolupráci s rodiči a spolky. Organizují pravidelné volnočasové aktivity (sportovní kroužek, výtvarný kroužek, pěvecký kroužek, vaření, angličtina, v MŠ keramika, flétnička, plavání, jóga, angličtina, logopedický kroužek, šikovné ručičky) i jednorázové akce pro celé rodiny (pohádkový karneval, rozloučení se školním rokem a pasování školáků na zahradě MŠ, vánoční besídka). Žáci ZŠ se pravidelně účastní vědomostních soutěží. Základní škola rovněž spolupracuje se ZUŠ Pozořice, pořádají vánoční a jarní koncerty pro širokou veřejnost³⁵. Děti tančí také besedu při obecních hodech.

▪ **Spokojenost občanů**

Většina respondentů na dotaz spokojenosti s fungováním MŠ/ZŠ neodpovídala (nemají vlastní zkušenost, děti v příslušném věku, atp.) Občané jsou však celkově s činností obou institucí velmi spokojeni. Objevilo se několik připomínek ke skutečnosti, že děti z MŠ nechodí na procházky po obci či připomínky ke špatné spolupráci mezi MŠ a ZŠ, kdy dochází ke kolizi některých akcí³⁶.

▪ **Vyjížd'ka žáků do škol**

ZŠ spolupracuje se spádovou ZŠ Pozořice a se ZŠ Jihomoravské náměstí v Brně. Spolupráce vede k snazšímu přechodu žáků na druhý stupeň do jmenovaných škol. Do škol mimo obec vyjíždělo denně dle posledního Sčítání 134 žáků, především do základních škol a středních škol v krajském městě. V rámci obce dojíždělo do školy 18 dětí³⁷.

³⁴ Stav tříd, dostupné na <http://www.materskeskolky.cz/nskolkatridy.php>

³⁵ Výroční zpráva ZŠ 2012/2013

³⁶ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

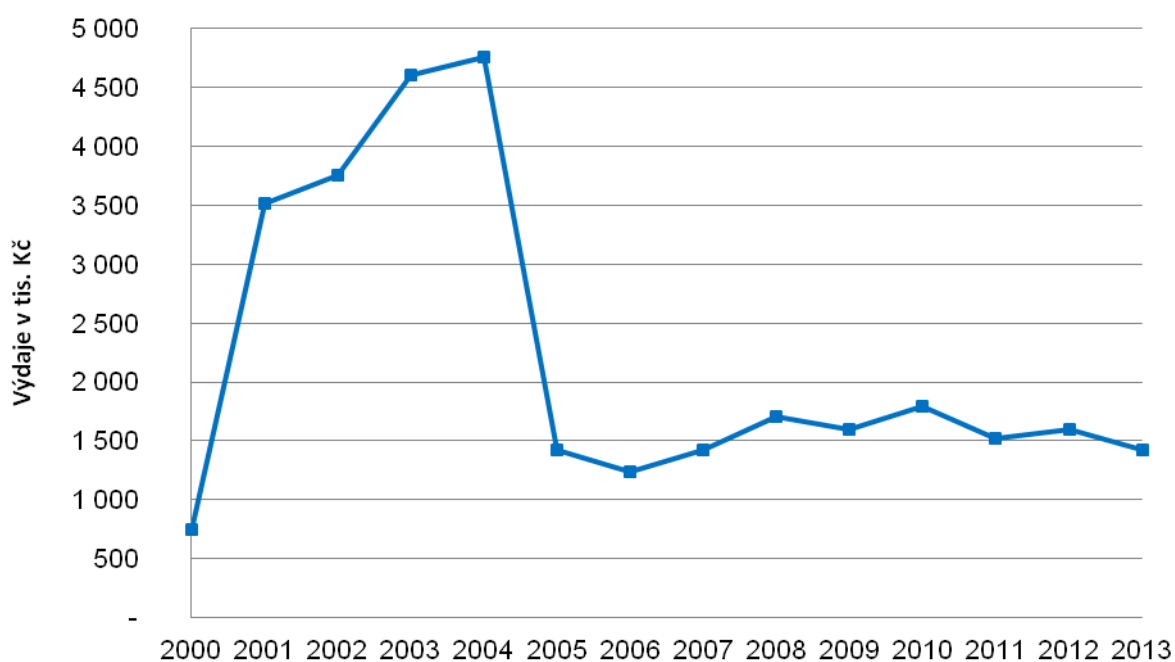
³⁷ SLDB k 26. 3. 2011, ČSÚ, 2015, dostupné z www.czso.cz

▪ Nároky na rozpočet obce

Rozpočet pro ZŠ a MŠ je dlouhodobě vyrovnaný, poslední velkou investicí do vybavení ZŠ bylo vybudování nového hřiště a sportoviště (v roce 2004). Ostatní investiční výdaje na školství a vzdělávání jsou pro obec spíše menší zátěží, větší projekty jsou spolufinancovány z dotací (např. Krtečkovo hřiště při MŠ vybudované v roce 2014 nebo plánované stavební úpravy a zateplení MŠ).

MŠ zaměstnává 5 pedagogických pracovníků a 2 provozní pracovníky, školní jídelna zaměstnává 2 pracovníky. ZŠ zaměstnává 4 pedagogické pracovníce, školníci a účetní.

Výdaje na vzdělávání jsou uvedeny na obrázku níže.

Obr. 11: Výdaje na vzdělávání

Zdroj: rozpocetobce.cz

Zdravotnictví

▪ Lékařská praxe v obci

V obci je dostupná pouze omezená lékařská péče - do obce jednou týdně dojíždí praktická lékařka. Ordinace je umístěna v budově MŠ. Zdravotnické středisko v Pozořicích zahrnuje ordinace praktických lékařů, stomatologii, specialisty a rehabilitační středisko. Za zdravotní péči dojíždějí obyvatelé Tvarožné také do Brna. O zdravotnických službách v okolí a lékařské službě první pomoci je možno získat informace na internetových stránkách obce.

V dotazníkovém šetření nespokojenost se zdravotními službami uvedlo 48,8% dotazovaných, převážně lidem chybí v místě zubařská ordinace³⁸.

³⁸ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

▪ **Dojížd'ka za zdravotními službami**

Obyvatelé Tvarožné dojíždějí za zdravotními službami do Pozořic a do Brna. Dostupnost obou sídel je velmi dobrá, zvláště při srovnání s jinými obcemi Jihomoravského kraje má Tvarožná velmi dobrou dopravní dostupnost jak vlastními možnostmi, tak hromadnou veřejnou dopravou, včetně bezbariérových spojů.

O víkendu je v provozu LSPP v Brně. Pohotovostní službu pro dospělé zajišťuje Úrazová nemocnice Brno, Ponávka 6, pohotovostní službu pro děti zajišťuje FN Brno, Černopolní 9.

▪ **IZS**

Obec je zapojena do integrovaného záchranného systému, sanitky vyjíždějí podle potřeby z nevhodnější stanice podle vzdálenosti a vytíženosti při zachování 20minutového limitu dojízdnosti záchranné služby. Nejbližší profesionální jednotka HZS JMK je situována v Pozořicích. V obci Tvarožná působí zásahová jednotka sboru dobrovolných hasičů.

Sociální péče

▪ **Komunitní plánování sociálních služeb**

Obec je zapojena do komunitního plánování sociálních služeb ORP Šlapanice, sociální služby a sociální poradny se nacházejí především ve Šlapanicích. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, 44 % občanů nic neví o nabídce sociálních služeb, je proto žádoucí zajišťovat dostatečnou informovanost občanů o této oblasti, ať už prostřednictvím letáčků nebo obecních webových stránek³⁹.

▪ **Sociální služby v obci**

Terénní pečovatelskou službu v obci poskytuje SANUS BRNO o.s., podle individuální domluvy a potřeby jednotlivců. Tato skutečnost může být v průběhu času měněna. Obec přispívá pravidelně ze svého rozpočtu na provoz sociálních služeb, kde je pečováno především o občany obce.

▪ **Pobytová zařízení sociálních služeb**

Obec Tvarožná neprovozuje žádné pobytové zařízení sociální péče, nejbližší pobytové služby sociální péče mohou obyvatelé Tvarožné využívat prostřednictvím Domova s pečovatelskou službou v Pozořicích. Jde o bytový fond 17 bytů s možností pečovatelské služby, z toho 3 byty jsou bezbariérové. Protože poptávka po ubytování v DPS převyšuje nabídku, mohou občané požádat o zařazení do pořadníku, nebo využívat služby Domova s

³⁹ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

pečovatelskou službou ve Šlapanicích (kapacita 46 lůžek), Domova pro seniory v Sokolnicích (kapacita 120 lůžek) a v Brně na ulici Holásecké (kapacita 105 lůžek). Úhrnná kapacita těchto zařízení však nedostačuje pro SO ORP Šlapanice.

Kultura

▪ ***Podmínky pro kulturní aktivity***

V budově Obecního úřadu je umístěna knihovna. V roce 1999 byla opravena a vybavena novým nábytkem. Pro čtenáře je k dispozici cca 5500 svazků. Knižní tituly jsou každoročně doplňovány.

Kulturní dům Kosmák, dříve Spolkový dům Kosmák (z r. 1928), je v majetku TJ Sokol Tvarožná. Kromě tělovýchovných aktivit se tu pořádají taneční zábavy, plesy, koncerty a další kulturní akce. Roku 1997 prošel objekt generální opravou. Ve vnějším areálu navazujícím na samotnou budovu je asfaltové hřiště a přístřešek pro účinkující, který je využíván především při tradičních hodech a letních zábavách.

Sokolovna (z r. 1927), v minulosti také využívána jako kino, byla zrekonstruována v roce 2006 nákladem 9 mil. Kč a téhož roku slavnostně otevřena. Pořádají se zde zábavy, plesy, různé společenské akce, divadelní představení, taneční kurzy pro dospělé. Počítá se i s využitím pro soukromé účely občanů. Na začátku roku 2016 byla architektonické firmě zadána studie na zpracování návrhu rekonstrukce a využití areálu Kosmák (hřiště, odpočinkové zóny, pódium) a budovy Sokolovny v majetku obce.

▪ ***Nejvýznamnější kulturní aktivity***

Mezi významné kulturní aktivity patří tradiční hody (návštěvnost v posledních letech cca 700 lidí), vzpomínkové akce s tematikou bitvy tří císařů (návštěvnost cca 10.000 lidí). Nejvýznamnější akce v obci jsou samostatně pojednány v oddílu Spolková, osvětová a informační činnost.

▪ ***Kulturní památky a další objekty kulturního významu***

Obec má bohatou historii. Již z dálky je každý upoután hlavními dominantami obce - školou, kostelem sv. Mikuláše a přírodní dominantou - vrchem Santon, nacházejícím se pod zalesněnými jižními svahy Moravského krasu. Na vrchu Santon stojí památkově chráněná kaple Panny Marie Sněžné z roku 1832, dále jsou zde památkově chráněné pozůstatky vojenského opevnění z roku 1805.

Pod farním kostelem sv. Mikuláše, nejvýznamnější kulturní památkou obce, se nachází budova fary zrekonstruovaná v r. 2002. V její těsné blízkosti je pomník ruským vojákům

padlým v bitvě tří císařů. Hřbitov u kostela situovaný směrem k Blažovicím byl zřízen v r. 1832. Nová vstupní brána byla vybudována v r. 1994. Běžnou údržbu hřbitova provádějí pracovníci technické skupiny obce. Je zpracována studie řešící prostor urnového háje. Úpravy zeleně navržené touto studií jsou postupně prováděny. Nově navržená výsadba a zpevněné plochy budou realizovány postupně v následujících letech. Střed dnešní obce tvoří náves s dominantními dřevinami - kaštany a lipami. U potoka na návsi se nachází kulturní památka – socha sv. Jana Nepomuckého. Na opačné straně návsi můžeme spatřit soubor tři bronzových soch - Venuší, jejichž autorem je místní rodák, akademický malíř a sochař doc. Vladimír Drápal. Dalšími významnými nemovitými kulturními památkami v obci jsou pomník Václava Kosmáka z roku 1923 a větrný mlýn z konce 19. století, jenž je nyní v soukromém držení. Mezi památkově hodnotné stavby patří budova bývalého Líšeňského velkostatku, klasicistní hostinec, zemědělská usedlost č. p. 11, pozdně secesní dům č. p. 82, budova Základní školy z r. 1910, pilířová zděná boží muka a Kosmákův kříž. Menší opravy drobné architektury jsou prováděny průběžně vlastními prostředky, náročnější opravy jsou prováděny ve spolupráci s památkáři a odbornými pracovníky. Obec využívá také možnosti dotací Jihomoravského kraje v oblasti kultury a památkové péče (např. oprava pomníku Václava Kosmáka v r. 2013).

Obcí prochází hranice památkové zóny slavkovského bojiště. Území slavkovského bojiště bylo pro svůj historický význam a krajinnou kvalitu vyhlášeno „Zónou ochrany kulturních památek“ vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 475/92 Sb. Předmětem ochrany jsou zejména kulturní památky, celkový charakter krajiny, vesnický charakter osídlení a mezinárodní pietní význam tohoto území. Tyto hodnoty jsou chráněny zákonem č. 20/1987 o kulturních památkách a zákonem č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny⁴⁰.

Sport a volnočasové aktivity

▪ Podmínky pro sportovní aktivity

Soutěžní fotbalová utkání TJ Sokol se konají na hřišti pod Santonem. Zvažuje se úprava současné tribuny. V minulých letech byla provedena oprava kabin a zastřešení prostoru u kabin. Hřiště s umělým povrchem z r. 2003 je situováno v areálu Kosmák u Sokolovny. Slouží veřejnosti, hraje se zde především malá kopaná, tenis a nohejbal. Sociální zázemí je k dispozici v budově Sokolovny. V budoucích letech je zvažována rekonstrukce hřiště a celého areálu. Pro sportovní aktivity slouží kulturní dům Kosmák v majetku TJ Sokol s tělocvičnou. Je využíván ke kulturním i sportovním aktivitám v rámci spolku, ale je zpřístupněn i široké veřejnosti.

⁴⁰ Program obnovy vesnice, 2007

▪ **Sportovní kluby a jejich aktivity**

Organizovanou sportovní činnost vyvíjí TJ Sokol Tvarožná. Sdružuje oddíly kopané, malé kopané, futsalu, florbalu, stolního tenisu, základní tělesné výchovy a rovněž ve svých prostorách organizuje zdravotní tělesnou výchovu, rehabilitační cvičení, kondiční cvičení, aerobic, cvičení s dětmi. Činnost se v průběhu času mění a rozvíjí dle zájmu veřejnosti a možností cvičitelů. Taneční kurzy a sportovní aktivity menšího charakteru se konají také v sále Sokolovny (aerobic, jóga).

Novou sportovní aktivitou – požárním sportem – se posledních cca 6 let zabývá Sbor dobrovolných hasičů. Soutěží ve všech věkových kategoriích, pořádá sportovní závody a účastní se závodů v požárním sportu v České republice i za jejími hranicemi. Někteří členové se zúčastnili Mistrovství republiky i Mistrovství světa.

▪ **Chybějící sportovní zařízení**

Z dotazníkového šetření vyplývá, že jsou občané s kulturně-spoločenským vyžitím v obci poměrně spokojeni. Co se týče nabídky sportovních aktivit, objevilo se několik připomínek k nedostatečnému počtu dětských hřišť a malé nabídce kulturních a sportovních aktivit v obci či připomínky k malé informovanosti o kulturních a sportovních akcích⁴¹. Obec proto rozšířila informovanost prostřednictvím internetových stránek, informace jsou obsaženy ve zpravodaji a je také využíváno místního rozhlasu.

6. Životní prostředí

Stav životního prostředí

▪ **Půdní fond**

Na katastru obce převažuje zemědělská půda využívaná k rostlinné výrobě. Zemědělská půda je vlastněna a využívána soukromými subjekty. Půdní fond na katastru obce je z části ohrožen vodní i větrnou erozí, k čemuž přispívá i vysazování z tohoto pohledu nevhodných plodin. V severní části katastru obce se nachází 146 ha lesa v majetku ideálního spoluvlastnictví podílů převážně tvaroženských občanů (společenství singulárního lesa). Jedná se o smíšený les, ve kterém převládá smrk, borovice, dub, buk, habr a jasan. Řídí se dle Lesního hospodářského plánu (v současné době od 1. 1. 2006 – 21. 12. 2015). Singulární les byl v roce 2004 zařazen do evropské sítě chráněných území soustavy NATURA 2000. Důvodem pro ustanovení ochranného režimu je především výskyt několika lesních přírodních stanovišť chráněných EU, vzácných i v rámci ČR. Dále je les místem s

⁴¹ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

hustou sítí evidovaných významných krajinných prvků. V katastru obce se kromě Tvaroženského potoka, který protéká obcí, nenacházejí významné vodní plochy⁴². Na toku Tvaroženského potoka nad obcí a pod obcí jsou situovány vodní nádrže s retenční funkcí. Byly vybudovány po povodni, která postihla obec v roce 1994.

Koeficient ekologické stability vykazuje hodnotu 0,26, jde tedy o nadprůměrně využívané území se zřetelným narušením přírodních struktur, ekologické funkce je zde nutno soustavně nahrazovat technickými zásahy⁴³.

Tab. 7: Druhy pozemků

Celková výměra pozemku (ha)	881
Orná půda (ha)	597
Chmelnice (ha)	0
Vinice (ha)	1
Zahrady (ha)	21
Ovocné sady (ha)	2
Trvalé trávni porosty (ha)	8
Zemědělská půda (ha)	629
Lesní půda (ha)	145
Vodní plochy (ha)	5
Zastavěné plochy (ha)	17
Ostatní plochy (ha)	85
Koeficient ekologické stability (%)	0,26

Zdroj: risy.cz

▪ **Kvalita ovzduší**

V obci ani jejím okolí se nenacházejí významné zdroje znečištění ovzduší. V minulosti negativně ovlivňoval ovzduší provoz firmy Českomoravský cement, a.s., závod Mokrá (vzdálenost cca 3 km severně). V současné době, kdy firma investovala prostředky do technologií eliminujících emisní zátěž, jsou výsledky uspokojivější. Pravidelně je prováděn monitoring ovzduší Zdravotním ústavem. Částečný nepříznivý dopad na kvalitu ovzduší může představovat provoz čerpací stanice pohonných hmot na Rohlence, parkoviště a provoz na dálnici D1 procházející katastrem obce. Kritická situace je v letních měsících a v období oprav a dlouhých kolon. Na kvalitu ovzduší má zásadní vliv veřejná zeleň, v obci se jí nachází poměrně velké množství. Dominantou je náves s kaštaný, lipami, topoly apod. Významná zeleň je u kostela, u hřbitova, u školy, v areálu u KD Kosmák, v Hlinkách, na cestě k lesu a v chráněném území Santon. Je vypracován pasport stavu zeleně na návsi. Stromy jsou pravidelně prořezávány a zmlazovány. V případě nucené likvidace, kdy jejich stav je již nebezpečný pro okolí, jsou nahrazovány novou výsadbou.

⁴² Program obnovy vesnice Tvarožná, 2007

⁴³ Míchal, 1985

▪ **Ochrana proti povodním**

V obci je vybudován suchý poldr a retenční nádrž na soutoku Tvaroženského a Pozořického potoka. Pod obcí je vybudována další vodní nádrž. Ve spolupráci s Povodím Moravy, s.p., je prováděna údržba vodních nádrží a okolí. Retenční nádrž nad obcí leží mimo katastr obce a na soukromých pozemcích, což komplikuje postup obce při záměrech provádět zásadnější úpravy a zejména velmi nákladné čištění nádrže. Je vypracována „Studie odtokových poměrů Pozořického potoka“, která může být výchozí pro další postup.

V dotazníkovém šetření se objevily připomínky občanů především k zanesenému korytu potoka⁴⁴.

▪ **Ohrožení hlukem a znečištěním**

Obec je nejvíce zatížena hlukem ze silniční dopravy, zejména ze silničního průtahu obcí a také z provozu na dálnici D1. Částečnou zátěž způsobuje také sezónní zemědělská činnost.

▪ **Brownfields a lokality s ekologickou zátěží**

V katastru nejsou evidovány nepovolené skládky. Dvě skládky umístěné kdysi na severním okraji obce a v nivě Roketnice při západním okraji katastru byly již před delším obdobím rekultivovány. Obec v současnosti neeviduje využitelné brownfields. Již cca 10 let probíhá plánovaná výstavba nových rodinných domů v areálu bývalé cihelny.

Ochrana životního prostředí

V katastru Tvarožné se nachází chráněné území Santon – přírodní památka. Nově bylo definováno Nařízením Jihomoravského kraje č. 40/2015 s účinností od 1. ledna 2015. Předmětem ochrany jsou úzkolisté suché trávníky, vegetace skal, zdí a stabilizovaných sutí, suché křoviny nelesního prostředí a suťové lesy s hojným výskytem chráněných a ohrožených druhů živočichů a rostlin. Dále se na katastrálním území nachází tzv. singulární les, který od roku 2004 spadá do evropské sítě chráněných území soustavy NATURA 2000. V roce 2005 se v celorepublikové soutěži „Strom roku“ umístil jeřáb břek (u Kosmákova kříže při vjezdu do obce) na 8. místě. Před šesti lety mu byl přidělen statut Chráněný strom ČR. Na chráněné území Santon – přírodní památka - je zpracován „Plán péče“, a je dle něho postupováno.

Pozornost je třeba věnovat Masarykově aleji směrem k lesu v severní části obce, je třeba udržovat zeleň u vodních nádrží a mokřadu. Spolu s dostatečnou údržbou (sečením trávy apod.) je vhodné nahrazovat ovocné stromy na veřejných prostranstvích porosty okrasnými -

⁴⁴ Dotazníkové šetření „Jak se žije v obci Tvarožná“, 2015

z důvodu minimalizace výskytu hmyzu, hlodavců, zanášení kanalizačních odtoků padajícími plody apod.

Rozvojové záměry obce nejsou ve střetu s ochranou přírody.

7. Správa obce

Obecní úřad a kompetence obce

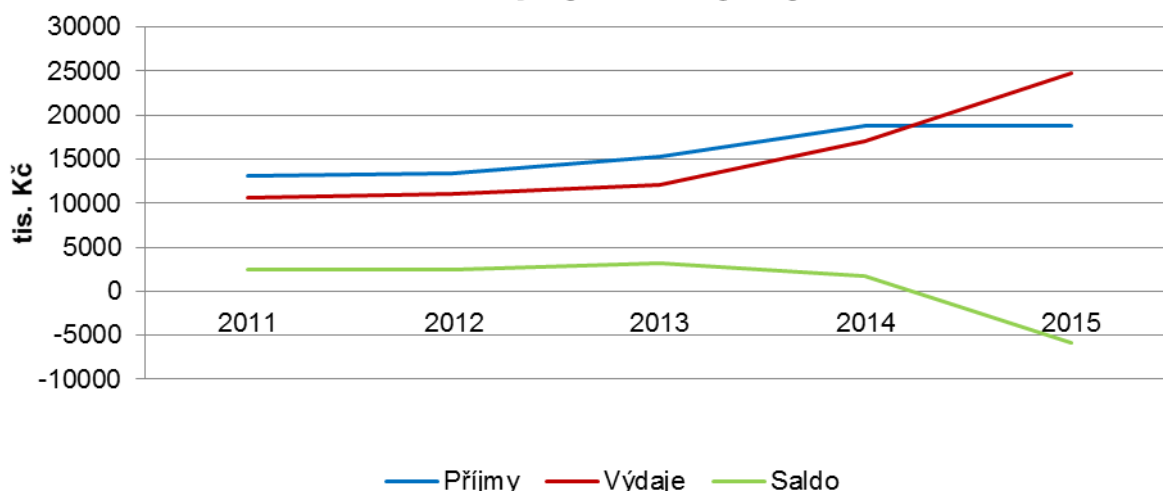
Obecní úřad vykonává činnost v tzv. přenesené působnosti. Z hlediska rozsahu výkonu státní správy je obec Tvarožná obcí I. typu (základní rozsah). V čele úřadu je starosta. Strukturu úřadu tvoří sekretariát, evidence obyvatel, CzechPOINT, účetní, správa obce a správa hřbitova. Úřad dále vykonává činnost matriky pro obec Tvarožnou, Velatice a Mokrá-Horákov. Stavební úřad pro území Tvarožné se nachází v Pozořicích. Obec Tvarožná se nachází ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Šlapanice.

Zastupitelstvo obce Tvarožná má 15 členů. Strukturu zastupitelstva tvoří starosta, místostarosta, rada obce, Finanční výbor, Kontrolní výbor, Komise stavební a dopravní, Komise zemědělská a životního prostředí, Komise pro kulturu a sport. Obec provozuje základní a mateřskou školu, obecní knihovnu, zásahovou jednotku SDH, Sokolovnu a místní rozhlas. V budově MŠ obec pronajímá lékařskou ordinaci pro dojíždějící praktickou lékařku. Obec nevyužívá veřejně prospěšné práce.

Hospodaření a majetek obce

Za posledních 5 let hospodařila obec s přebytkovým rozpočtem a až v roce 2015 s rozpočtem schodkovým. Rozpočtové hospodaření obce znázorňuje graf níže.

Saldo příjmů a výdajů

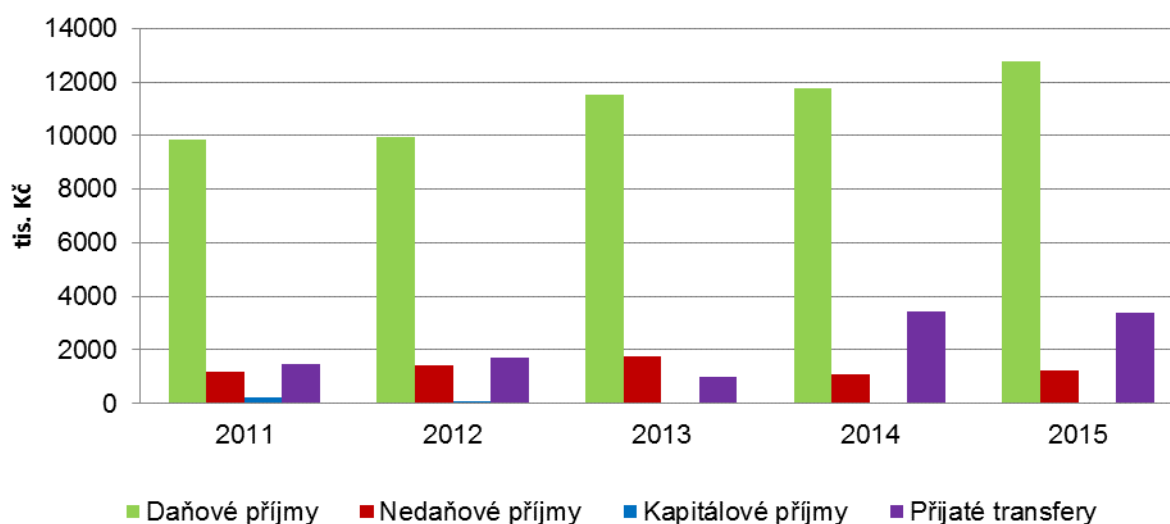

Obr. 12: Saldo příjmů a výdajů obce v letech 2011-2015

Zdroj: Rozklikávací rozpočet, 2016, dostupné z <http://www.tvarozna.imunis.cz/rr>

Z grafu příjmů podle kategorií je patrné, že nejvýznamnější položku obce tvoří daňové příjmy, dotační rozpočet je v posledních letech nízký. Nejvýznamnější výdaje obce pak směřují do komunikací, kde v roce 2009 obci vznikl značný schodek kvůli investici ve výši přes 11 mil. Kč, který se však podařilo v následujícím roce vyrovnat.

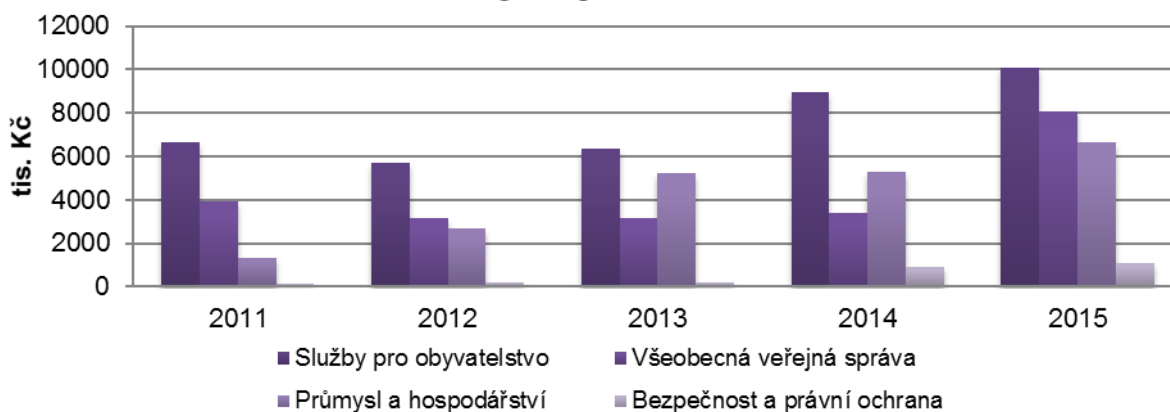
Příjmy obce

Obr. 13: Příjmy obce v letech 2011-2015

Zdroj: Rozklikávací rozpočet, 2016, dostupné z <http://www.tvarozna.imunis.cz/rr>

Výdaje obce

Obr. 14: Výdaje obce v letech 2011-2015

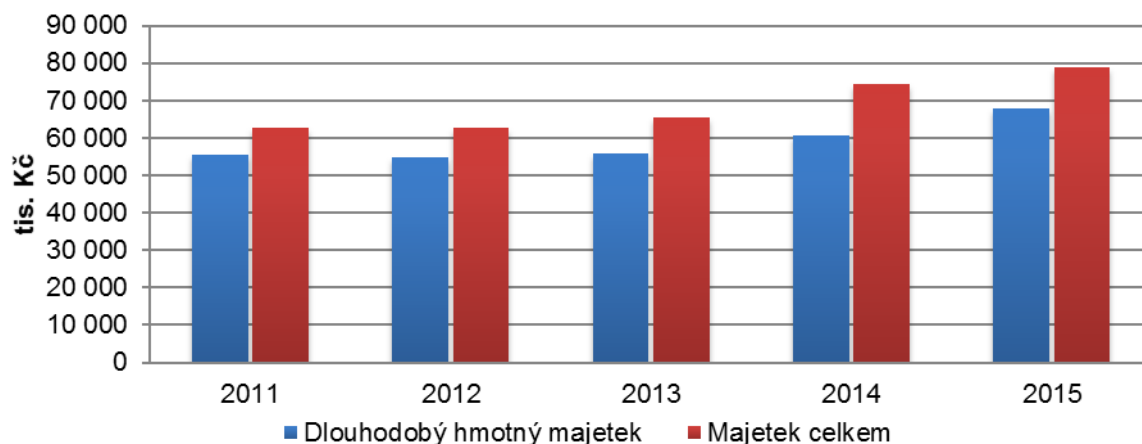
Zdroj: Rozklikávací rozpočet, 2016, dostupné z <http://www.tvarozna.imunis.cz/rr>

▪ Nemovitý majetek obce

Obec vlastní, udržuje a provozuje budovy ZŠ a MŠ, Sokolovnu, budovu bývalé školky, hřiště s umělým povrchem, budovu Obecního úřadu a hasičskou zbrojnicí. Při auditech obce i jednotlivých zařízení nebyly shledány žádné chyby, závady, ani podněty k dalšímu šetření.

Podíl dlouhodobého hmotného majetku na celkovém majetku a vývoj obou složek od roku 2011 je znázorněn níže v grafu.

Majetek obce

Obr. 15: Hodnota majetku obce v letech 2011-2015

Zdroj: Monitor, MF ČR 2016, dostupné z <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

Tab. 8: Nenárokové dotace získané v letech 2011-2015

Rok	Projekt	Výše dotace	Zdroj dotace
2011	Požární technika - plovoucí čerpadlo	26 000,00 Kč	JMK
2011	Revitalizace místních komunikací - úroky z úvěru	112 000,00 Kč	JMK
2011	Schodiště ke kostelu	200 000,00 Kč	JMK
2012	Revitalizace místních komunikací - úroky z úvěru	75 000,00 Kč	JMK
2012	Tvaroženský potok - oprava koryta	200 000,00 Kč	JMK
2012	Požární technika - oprava vozidla, motorová pila	50 000,00 Kč	JMK
2013	Divadelní víkend na Sokolovně	20 000,00 Kč	JMK
2013	Restaurování pomníku Václava Kosmáka	40 000,00 Kč	JMK
2013	Pož. technika - ochr. pomůcky, radiostanice, svítlny	27 000,00 Kč	JMK
2013	Austerlitz 2013 - vzpomínkové akce	200 000,00 Kč	JMK
2014	Oprava střechy kaple Panny Marie na Santonu	100 000,00 Kč	JMK
2014	Divadelní víkend na Sokolovně	50 000,00 Kč	JMK
2014	Austerlitz 2014 - vzpomínkové akce	500 000,00 Kč	JMK
2014	Požární technika - pořízení zásahového vozidla	500 000,00 Kč	JMK
2014	Krtečkova zahrada u MŠ	2 062 370,00 Kč	SFŽP
2015	Divadelní víkend na Sokolovně	20 000,00 Kč	JMK
2015	Oprava střechy budovy obecního úřadu	300 000,00 Kč	JMK
2015	Snížení energetické náročnosti budovy OU	2 350 380,00 Kč	SFŽP
Σ		6 832 750,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování

Bezpečnost

▪ ***Míra kriminality***

Index kriminality v obvodním oddělení Policie ČR Šlapanice v období leden 2015 - prosinec 2015 je 116,8, tedy nižší než jihomoravský průměr 205. Index kriminality vyjadřuje počet trestných činů na 1000 obyvatel. Za rok 2015 eviduje šlapanická policie 361 trestných činů v oblasti své působnosti, z toho 43 % bylo objasněných. Procento objasněných trestných činů je o něco málo vyšší, než jihomoravský průměr 42 %. Z jednotlivých druhů trestných činů mají ve Šlapanicích nejvyšší index prosté krádeže, jejichž objasňování není nijak snadné⁴⁵.

V obci se často vyskytují problémy sprejerství a vandalismu. Obec si je těchto problémů vědoma, pravidelně na ně upozorňuje a usiluje o nápravu. Vandalismus však patří mezi činy, u nichž lze jen obtížně vypátrat pachatele. Obec se proto spíše snaží motivovat obyvatele k hrdosti na tradice a památky, aby tyto problémy postupně vymizely i bez represivních zásahů. Rovněž škola se v rámci preventivních programů snaží podporovat vnímání tradičních hodnot.

▪ ***Prevence kriminality***

Prevenci kriminality mládeže se věnuje především ZŠ v rámci vzdělávacího programu. Obec řeší problémy prevence kriminality podle potřeby, aktuálně se zaměřuje především na informovanost občanů ohledně vandalismu a snaze předcházet znehodnocování kulturních památek. Na kritických místech je instalováno veřejné osvětlení. Obec nemá obecní policii, průběžně jsou zvažovány a vyhodnocovány modely smluvní spolupráce s obecní policií okolních obcí. Je zvažována instalace kamerového systému v obci, dle současné legislativy však tento systém nemůže být provozován samotnou obcí, ale pouze Policií ČR nebo obecní policií.

▪ ***Integrovaný záchranný systém***

Obec Tvarožná se nachází v územním pokrytí IZS Jihomoravského kraje, územní obvod Brno-venkov. V obci působí jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (zřízena dle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). JSDH obce Tvarožná má 13 členů a je zařazena v kategorii plošného pokrytí JPO V (provádí zásahy převážně v katastru obce Tvarožná). Nejbližší profesionální jednotka HZS JMK je v Pozořicích.

▪ ***Živelní ohrožení***

Nejvýznamnější živelní ohrožení v obci představují záplavy při příválových deštích spojené s vodní erozí orné půdy. Obec má zpracovaný Povodňový plán.

⁴⁵ Mapa kriminality, 2016, dostupné na mapakriminality.cz

Vnější vztahy a vazby obce

▪ **Mikroregion Roketnice**

Svazek obcí vznikl v roce 2000 za účelem ochrany společných zájmů a k soustředění sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec. Náleží do něj obce Hostěnice, Kovalovice, Mokrý-Horákov, Podolí, Pozořice, Sivice, Tvarožná, Velatice a Viničné Šumice. Náplň činnosti mikroregionu zasahuje do různých oblastí, ať už školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, cestovního ruchu, požární ochrany, veřejného pořádku, přírody a životního prostředí a péče o zvířata. Dále se snaží o rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení, předávání zkušeností a informací či vzájemnou pomoc a spolupráci⁴⁶.

▪ **Mohyla míru – Austerlitz, o.p.s.**

Mohyla míru – Austerlitz o.p.s. byla založena v roce 1999, pod sebou sdružuje celkem 18 obcí. Jejím základním cílem je zabývat se regionálním rozvojem obecně na svém území. K hlavním činnostem patří dokumentace stavu kulturních a uměleckých památek spadajících do památkové zóny Slavkovského bojiště, vytváření a využívání zdrojů na tomto území. Ty by měly vést ku prospěchu kulturních, krajinných a uměleckých památek a dále pak pomoc k jejich záchraně, ochraně a udržování⁴⁷.

▪ **Zájmové sdružení Slavkovské bojiště Austerlitz**

Jedná se o sdružení právnických osob založené v r. 2012 ve Slavkově u Brna. Členy jsou obce Tvarožná, Prace, Slavkov u Brna a společnost „POSTILION“ s.r.o., Stará Pošta. Předmětem činnosti je na základě získaných dotací propagovat Slavkovské bojiště, organizovat propagační a výroční akce a spolupracovat se všemi podobně orientovanými organizacemi, společnostmi a spolky.

▪ **MAS Slavkovské bojiště**

Místní akční skupina (MAS) Slavkovské bojiště (dříve Za humnami) byla založena v roce 2006 a obec Tvarožná je jejím členem prostřednictvím Mikroregionu Roketnice. MAS je založena na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Místní akční skupiny tvoří zástupci obcí, místních podnikatelů, neziskových organizací a aktivní občané. Z hlediska právního postavení jsou to neziskové organizace, jejichž hlavním cílem je rozvoj a podpora regionu. Území MAS Slavkovské bojiště se

⁴⁶ Mikroregion Roketnice, dostupné na www.roketnice.cz

⁴⁷ Obecně prospěšná společnost Mohyla míru – Austerlitz, o.p.s., dostupné z www.austerlitz.org/cz

postupně rozrostlo na území DSO Ždánický les a Politaví, Mikroregionu Raketnice, svazek obcí Mohyla míru a Mikroregion Cézava.

▪ ***Svazek obcí pro vodovody a kanalizace Šlapanicko***

Dobrovolný svazek obcí byl založen v r. 1993. Hlavní činností svazku je ochrana životního prostředí, zajištění koncepce rozvoje a obnovy vodovodů, kanalizací, ČOV a s nimi souvisejících zařízení ve sdružených obcích, zásobování pitnou vodou a likvidace odpadních vod. Dosud nejvýznamnějším projektem byla realizace odkanalizování zúčastněných obcí s názvem „Šlapanicko - Čistá Říčka a Rakovec“ (dokončená v roce 2009).

▪ ***Dobrovolný svazek obcí Šlapanicko***

Členem svazku je obec Tvarožná od roku 2015. Svazek vznikl za účelem realizace aktivit meziobecní spolupráce na společném území (např. cyklostezky), řešení sociálních otázek a související administrativní podpory malých obcí. V otázce bezpečnosti je možno řešit např. společnou obecní policii.

▪ ***Partnerské obce***

Obec Tvarožná měla v novodobé historii různé družební aktivity. Jednalo se o rakouskou obec Grosskrut a chorvatský Medulin, kde probíhaly návštěvy zastupitelů i spolků. Před několika lety byla navázána spolupráce se slovenskou obcí Selenča v Srbsku. Vzhledem ke vzdálenosti a časové náročnosti jsou však tyto aktivity sporadické. Aktuálně pokračuje intenzivní spolupráce s obcí Kvačany na Slovensku. SDH Tvarožná podepsal dohodu o spolupráci s dobrovolnými hasiči v polské obci Miedzyrzecze. Jsou realizovány reciproční účasti při soutěžích a výročích, návštěvy probíhají také na úrovni zástupců obcí a regionu.

A.2 Východiska pro návrhovou část

1. SWOT analýza

Souhrnný popis hlavních vnitřních a vnějších faktorů, které mají vliv na rozvoj obce. Vnitřními faktory jsou silné stránky, tj. pozitivní (nadprůměrné) skutečnosti a slabé stránky, tj. problémy, negativní skutečnosti, které způsobují obci problémy. Vnější faktory většinou obec nemá možnost svými silami ovlivnit; pojmenovány jsou jako příležitosti a hrozby. Výroky byly seřazeny podle důležitosti při jednávání na pracovní skupině.

Tab. 9: Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby v obci Tvarožná

SILNÉ STRÁNKY (pozitiva, rozvojové faktory)	SLABÉ STRÁNKY (negativa, problémy)
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrý stav inženýrských sítí a jejich neustálý rozvoj • Dobrá dopravní dostupnost a obslužnost veřejnou dopravou, zapojení do IDS JMK • Dostatečný počet spojů hromadné dopravy • Zavedené třídění odpadů = eliminace černých skládek • Blízkost nájezdu na D1 a státní silnici • Bohatá nabídka kulturních, sportovních a společenských akcí • Aktivní působení spolků a sdružení • Podpora spolkové činnosti ze strany obce • Příznivý demografický vývoj • Blízkost Brna • Dlouhodobě nízká nezaměstnanost • Harmonický venkovský ráz zástavby • Volné plochy pro výstavbu rodinných domů v územním plánu • Bez „brownfieldů“ • Občanská vybavenost – MŠ, ZŠ, knihovna, lékař v obci • Velké množství zeleně v obci, odpočinkové zóny • Protipovodňové prvky v území • Spokojenost s provedenými opravami a úpravami • Vyhovující zázemí pro kulturní a sportovní vyžití • Sběrný dvůr a několik sběrných míst • Turistická atraktivita obce spojená s významnou historickou událostí, Napojení na cyklostezky, cyklotrasy • Na katastru území NATURA 2000 a PP Santon 	<ul style="list-style-type: none"> • Neprovedené KPÚ • Zastaralý územní plán obce • Chybějící dešťová kanalizace v některých částech obce • Nedostatečná dopravní a bezpečnostní infrastruktura • Nedostatek nádob na odpad • Pálení odpadků a trávy v lokálních topeništích • Znečištěné koryto potoka • Průjezd těžkých nákladních automobilů, nebezpečí na silnicích, hluková zátěž • Nedostatečná osvěta o ŽP, nízké povědomí o sociálních službách a komunitním plánování • Chybí sociální zařízení nebo sociální byty v obci • Nedostatek dětských hřišť • Nevyhovující stav některých budov a prostranství • Sprejerství a vandalismus • Nedostatek komerčních služeb • Nedostatek pozemků pro podnikatelskou výstavbu • Nevyužívání VPP • Chybí stálá lékařská praxe • Bez možnosti ubytování v obci

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Využití finančních prostředků z dotačních titulů jak národních, tak i evropských • Rozvoj obce prostřednictvím MAS a svazků obcí • Potenciál pro turistiku a cykloturistiku • Historicky významná lokalita 	<ul style="list-style-type: none"> • Stárnutí obyvatelstva • Přívalové deště → záplavy a vodní eroze • Zvyšování náročnosti administrativy v souvislosti s řízením chodu a rozvoje obce • Zvyšování náročnosti administrativy v souvislosti se získáváním dotačních prostředků

Zdroj: vlastní zpracování

2. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Na základě SWOT analýzy vyplynuly hlavní aktivity, kterými by se měla obec Tvarožná v budoucích letech zabývat. Obec ve spolupráci s MAS Slavkovské bojiště provedla dotazníkové šetření, jehož cílem bylo získat většinový pohled obyvatel na život v obci.

Dotazníky byly rozneseny do domovních schránek na jaře roku 2015. K dotazníku se měl možnost vyjádřit každý člen obce od 18 let, nebyl tedy hodnocen za domácnost jako celek, ale jednotlivými členy domácností samostatně.

Z rozdaných 1 077 dotazníků se jich vrátilo 333, což činí 30,9 % z celkového počtu.

Nejpočetnějšími segmenty, které v dotazníkovém šetření odpovídaly, byli občané ve věkové kategorii 31 – 50 let a následně ve starších věkových kategoriích. Respondenty můžeme dále rozdělit do dvou nejpočetnějších skupin - na starousedlíky, tzn. ty, kteří žijí v obci od narození (46,5 %) a pak na občany, kteří se do obce přistěhovali v dospělosti, a to před více než pěti lety (38,8 %). Respondenti uváděli nejčastěji vzdělání jako středoškolské vzdělání zakončené maturitou (37,7 %) či střední odborné (26,5 %).

Odpovědi respondentů jsou zpracovány v analytické části strategického dokumentu a ve SWOT analýze. Celkově se občané stavěli k hodnocení kladně, se zájmem.

3. Shrnutí podkladů pro návrhovou část

Obec Tvarožná se řadí mezi středně velké obce dle počtu obyvatel nacházejících se na území MAS. Obec vykazuje příznivý demografický vývoj, do budoucna se předpokládá stálý nárůst počtu obyvatel, avšak hodnota indexu stáří obce poukazuje na projevující se celospolečenský trend stárnutí obyvatelstva. Občané hodnotí velmi kladně nabízenou občanskou vybavenost. V obci funguje základní škola, mateřská škola, jedenkrát týdně praktický lékař, pošta a množství drobných živnostníků. Z hlediska chybějících služeb by občané ještě uvítali nekuřáckou restauraci, cukrárnu, kavárnu, opravnu obuvi, pekárnu nebo čistírnu oděvů. Obec je vybavena dobrou technickou infrastrukturou v podobě oddílné kanalizace, vodovodu a dalších inženýrských sítí. Obec Tvarožná žije aktivním společenským životem, v obci se nachází velké množství spolků a sdružení, které jsou

obecním úřadem podporovány. Území obce Tvarožná bylo zařazeno v roce 1992 do památkové zóny Slavkovského bojiště.

Občané hodnotí jako největší problémy v obci sprejerství a vandalismus, nebezpečí na silnicích spojené s hlukovou zátěží, nedostatek parkovacích ploch a pálení odpadků a trávy. Občané naopak hodně oceňují provedené opravy v obci, kulturní a sportovní vyžití, vedení obce v čele s panem starostou a další.

Tvarožná je členem několika spolků a sdružení (např. MAS Slavkovské bojiště, Mohyla míru Austerlitz, Mikroregion Roketnice), udržuje intenzivní partnerské vztahy se slovenskou obcí Kvačany a polskou obcí Miedzyrzecze.

Obec má zpracován strategický dokument Program obnovy vesnice Tvarožná z roku 2007. Nynější dokument na předchozí strategii navazuje a uvádí ve své strategické části aktivity, jež nebyly na základě předchozího dokumentu splněny.

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 STRATEGICKÁ VIZE

Dlouhodobá vize zachycuje představu o budoucnosti obce, jak se bude obec měnit a rozvíjet. Strategická vize obce je definována zejména na základě výsledků a závěrů předchozích bodů analytické části a také na základě jednání pracovní skupiny. Naplnění vize bude dosaženo realizací tohoto Programu rozvoje obce a následně na něj navazujících dokumentů stejného charakteru.

Vize obce Tvarožná

Obec Tvarožná si zakládá na zachování a obnově vlastního obrazu obce, pro nějž je specifíkem ráz venkovské zástavby a přirozená a jedinečná působnost v místě a krajině. Snaží se o obnovu a udržení kulturních a společenských tradic, které přispívají k udržování pospolitosti mezi občany a usiluje o zlepšení občanské a technické infrastruktury včetně technických zařízení přispívajících k ochraně životního prostředí.

B.2 PROGRAMOVÉ CÍLE

Programové cíle stanovují, čeho chce obec Tvarožná dosáhnout realizací svého programu rozvoje. Časově se váží k platnosti dokumentu, tj. pro obec Tvarožná jsou formulovány na období 5 let. Programové cíle jsou stanoveny na základě definovaných problémů i potřeb občanů obce a mají vyjadřovat žádoucí stav obce, kterého by mělo být dosaženo do konce platnosti tohoto dokumentu. Některé aktivity jsou s ohledem na jejich důležitost zařazeny v tomto PRO, avšak pro nedostatek finančních prostředků na jejich realizaci zůstávají v tzv. Zásobníku projektů, viz Příloha č. 3.

Tab. 10: Programové cíle, opatření aktivity

CÍL	OPATŘENÍ	AKTIVITA
1. Zvýšit bezpečnost a zlepšit stav infrastruktury a možnosti dalšího rozvoje obce Tvarožná	1.1 Zlepšení technické infrastruktury	1.1.1 Opravy dešťové kanalizace
		1.1.2 Rozšíření sítí pro komunikační technologie
		1.1.3 Rekonstrukce a rozšíření veřejného osvětlení
		1.1.4 Modernizace obecního rozhlasu
	1.2 Zlepšení dopravní infrastruktury a bezpečnosti obce	1.2.1 Údržba a opravy místních komunikací
		1.2.2 Rekonstrukce komunikace v Hlinkách

		1.2.3 Údržba a opravy chodníků
		1.2.4 Chodník k Rohlence – II. etapa
		1.2.5 Doplnění dopravně- bezpečnostních prvků
		1.2.6 Cyklostezky
		1.2.7 Kamerový systém
	1.3 Zlepšení rozvojových podmínek obce	1.3.1 Nový územní plán
		1.3.2 Pasport veřejného osvětlení
		1.3.3 Zpracování studie řešení prostoru Sokolovny
	1.4 Zlepšení vzhledu obce, rekonstrukce, opravy a rozšíření budov v obci	1.4.1 Revitalizace návsi
		1.4.2 Revitalizace areálu Kosmák – 1. etapa
		1.4.3 Rekonstrukce ZŠ
		1.4.4 Obnova drobné architektury
2. Zvýšit spokojenost se spolkovým životem v obci Tvarožná	2.1 Podpora kultury, sportu a společenského života obyvatel	2.1.1 Podpora spolkové činnosti
		2.1.2 Podpora stávajících kulturních a sportovních akcí a jejich rozšíření
		2.1.3 Zbudování a opravy dětských hřišť
3. Udržet příjemné prostředí a čistotu v obci Tvarožná	3.1 Revitalizace zeleně a prostranství	3.1.1 Údržba a výsadba veřejné zeleně
		3.1.2 Nové odpočinkové zóny
		3.1.3 Úprava koryta Tvaroženského potoka
		3.1.4 Údržba a úpravy hřbitova
	3.2. Zlepšení třídění odpadu	3.2.1 Doplnění kontejnerů na tříděný odpad a bioodpad
		3.2.2 Doplnění odpadkových košů a košů na psí exkrementy
		3.2.3 Osvěta obyvatel o ŽP
	3.3 Úspora energie a využívání OZE	3.3.1 Snížení energetické náročnosti budovy MŠ

Zdroj: vlastní zpracování

B.3 OPATŘENÍ A AKTIVITY

Opatření obce jsou definována jako zásadní úkoly k naplnění stanovených programových cílů a formulují přístup k řešení jednotlivých témat. Odvíjí se od programových cílů a mají střednědobý charakter, předpoklad jejich realizace je v celém návrhovém období tohoto dokumentu nebo ve stanoveném kratším časovém úseku. Jednotlivá opatření jsou pak naplňována prostřednictvím realizace konkrétních rozvojových aktivit.

Důležitost neboli prioritace je stanovena na základě porovnání významové důležitosti. Je třeba si uvědomit, co se musí udělat určitě v nejbližší době a s čím je možno počkat a na základě toho určit pořadí u jednotlivých aktivit ve formě důležitá (1), střední (2), nízká (3).

Opatření 1.1 Zlepšení technické infrastruktury

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Opravy dešťové kanalizace	1	průběžně	Obec	2,0	Vlastní, popř. dotace
Komentář: Opravy dešťové kanalizace lze vzhledem k vysoké finanční náročnosti provádět především v rámci rekonstrukcí komunikací. V roce 2017 je plánována oprava dešťové kanalizace v ulici Hlinky					
Rozšíření sítě pro komunikační technologie	2	2016-2017	VIVO	0,0	vlastní
Komentář: Společnost VIVO Connection plánuje zasiťování celé obce optickými kabely. V současnosti probíhá územní řízení. Stavbu provede dodavatelská firma vlastním nákladem.					
Rekonstrukce a rozšíření veřejného osvětlení	2	Do 2021	Obec	0,4	Vlastní popř. dotace
Komentář: V roce 2016 bylo objednáno zpracování pasportu veřejného osvětlení. To bude podkladem pro další úpravy VO. V nejbližším období je plánováno nové osvětlení v prostoru návsi.					
Modernizace obecního rozhlasu	3	Do 2021	Obec	0,5	Vlastní popř. dotace
Komentář: Obec zvažuje modernizaci dle aktuální nabídky a dotačních možností					

Opatření 1.2 Zlepšení dopravní infrastruktury a bezpečnosti obce

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Údržba a opravy místních komunikací	1	průběžně	Obec	0,2	Vlastní
Komentář: Běžná údržba, příp. řešení havarijního stavu					
Rekonstrukce komunikace v Hlinkách	1	2017	Obec	7,0	Vlastní popř. dotace
Komentář: Probíhá stavební řízení					
Údržba a opravy chodníků	1	průběžně	Obec	0,2	Vlastní

Komentář: Běžná údržba, příp. řešení havarijního stavu					
Chodník k Rohlece – II. etapa	2	Do 2021	Obec	0,6	Vlastní popř. dotace
Komentář: Realizace dalšího úseku chodníku podél frekventované krajské komunikace přispěje ke zvýšení bezpečnosti chodců i dalších účastníků silničního provozu v této lokalitě					
Doplnění dopravně-bezpečnostních prvků	1	průběžně	Obec	0,2	Vlastní
Komentář: Výměna a doplnění dopravního značení na vybraných místech v obci Vazba na aktivitu: Strategie území správního obvodu ORP Šlapanice – Volitelné téma (Bezpečnost) - Problémová oblast 2 - Cíl 2.1 Zavedení kontrol rychlosti, zpomalovacích prvků a dalších opatření na zajištění bezpečnosti na komunikacích na rizikových místech					
Cyklostezky	2	Do 2021	Obec, mikroregion Roketnice, ORP Šlapanice	0,3	Vlastní + dotace
Komentář: Realizace je závislá na možnosti získání dotačních prostředků a spolupráci s okolními obcemi Vazba na aktivitu: Strategie území správního obvodu ORP Šlapanice – Volitelné téma (Bezpečnost) - Problémová oblast 2 – cíl 2.2 Výstavba cest a cyklostezek pro nemotorovou dojížďku za prací, do škol a za službami mezi obcemi SO ORP					
Kamerový systém	2	2018-2020	Obec	0,5	Vlastní popř. dotace
Komentář: Navazuje na zavedení optické sítě a má za úkol zvýšení bezpečnosti občanů a ochranu jejich majetku i majetku obce					

Opatření 1.3 Zlepšení rozvojových podmínek obce

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Nový územní plán	1	2017	Obec	0,4	Vlastní + dotace
Komentář: Probíhá zpracování ÚP					
Pasport veřejného osvětlení	1	2016	Obec	0,02	Vlastní popř. dotace
Komentář: Objednán pasport VO					
Zpracování studie řešení areálu Sokolovny	1	2016	Obec	0,2	Vlastní popř. dotace
Komentář: Návrhy zpracovatele studie budou projednány v září 2016					

Opatření 1.4 Zlepšení vzhledu obce, rekonstrukce, opravy a rozšíření budov v obci

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Revitalizace návsi	2	Do 2021	Obec	1,8	Vlastní + dotace
Komentář: Úpravy prostoru před OÚ a koncepce parkového prostoru na návsi (trasy pro pěší, mostky přes potok, veřejné osvětlení prostoru, úpravy zeleně...)					
Revitalizace areálu Kosmák – I. etapa	2	Do 2021	Obec	2,0	Vlastní + dotace
Komentář: Dětské hřiště, víceúčelové hřiště					
Rekonstrukce ZŠ	1	2018-2020	Obec	2,5	Vlastní + dotace
Komentář: nová fasáda, nová střecha, okolní prostory (hřiště, zahrada)					
Obnova drobné architektury	2	průběžně	Obec	0,3	Vlastní popř. dotace
Komentář: obnova laviček, vývěsek, map, péče o značení významných prvků, údržba osvětlení památek a doplnění dalšího osvětlení					

Opatření 2.1 Podpora kultury, sportu a společenského života obyvatel

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Podpora spolkové činnosti	1	průběžně	Obec	0,3	Vlastní
Komentář: průběžně – podpora TJ Sokol, SDH Tvarožná, skauti					
Podpora stávajících kulturních a sportovních akcí a jejich rozšíření	1	průběžně	Obec, spolky	0,2	Vlastní
Komentář: Koncerty, hody, soutěže					
Budování a opravy dětských hřišť	1	průběžně	Obec	0,2	Vlastní popř. dotace
Komentář: Opravy stávajícího dětského hřiště probíhají průběžně, realizace nových prvků souvisí s akcí Revitalizace areálu Kosmák					

Opatření 3.1 Revitalizace zeleně a prostranství

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Údržba a výsadba veřejné zeleně	2	průběžně	Obec	0,2	Vlastní
Komentář: Nahrazování ovocných stromů na veřejných prostranstvích porosty okrasnými, výsadba izolační zeleně u zemědělských a průmyslových budov na jihu katastru					
Nové odpočinkové zóny	3	průběžně	Obec	0,15	Vlastní
Komentář: Instalace laviček a dalšího mobiliáře					
Úprava koryta	2	Do	Obec, Povodí	1,7	Vlastní

Tvaroženského potoka		2021	Moravy		
Komentář: Ve spolupráci s Povodím Moravy a v závislosti na dotačních možnostech					
Údržba a úpravy hřbitova	2	průběžně	Obec	0,25	Vlastní
Komentář: Probíhá průběžně, zpracována studie na úpravu urnového háje					

Opatření 3.2 Zlepšení třídění odpadu

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Doplnění kontejnerů na tříděný odpad a bioodpad	1	průběžně	Obec	1,2	Vlastní + dotace
Komentář: V lokalitě nové bytové zástavby, využití dotačních prostředků – kompostéry do domácností Vazba na aktivitu: Strategie území správního obvodu ORP Šlapanice – Odpadové hospodářství – Problémová oblast 1 - Cíl 1.1 Vybudovat nové sběrné dvory a optimalizovat síť sběrných dvorů / sběrných míst s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany					
Doplnění odpadkových košů a košů na psí exkrementy	3	průběžně	Obec	0,03	Vlastní
Komentář: Postupné doplňování odpadkových košů v závislosti na potřebě					
Osvěta obyvatel o ŽP	3	průběžně	Obec	0	Vlastní
Komentář:					

Opatření 3.3 Úspora energie a využívání OZE

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Snížení energetické náročnosti budovy MŠ	1	2016	Obec	6	Vlastní + dotace
Komentář: Realizace stavby v termínu 07-10/2016 - probíhá					

B.4 PODPORA REALIZACE PROGRAMU

Pro úspěšnou realizaci PRO Tvarožná je důležité se do budoucna zaměřit především na efektivní spolupráci jednotlivých aktérů, a to konkrétně obce, spolků, občanů i subjektů vně obce. Na základě tohoto programu bude obec postupně realizovat všechny prakticky a finančně realizovatelné záměry, a to se zohledněním určených priorit k jednotlivým záměrům.

Před realizací budou jednotlivé projekty konkretizovány, ať už z hlediska projekčního, vyžaduje-li to daný záměr, tak z hlediska finančního a časového.

Zajištění řízení a naplňování Programu rozvoje obce Tvarožná

Zajišťování naplňování programu bude mít na starosti zastupitelstvo obce v čele se starostou. Zastupitelstvo obce koordinuje všechny činnosti spojené s administrativní podstatou činností spojenou s naplňováním a aktualizací programu. Zodpovídá za dodržení harmonogramu vyhodnocování a monitoring. Zodpovídá za zpřístupnění dokumentů a vypořádání připomínek a podnětů, které se v průběhu platnosti programu vyskytnou. Zodpovídá za přípravu aktualizací, souhrnů, zpráv a dalších podkladů v návaznosti na využití programu. Podílí se na zajištění dodržování harmonogramu a přípravě podkladů pro vyhodnocování. Zajišťuje sběr podkladů pro monitoring programu.

Zpřístupnění dokumentu

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách obce a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě na obecním úřadě.

Monitoring a hodnocení plnění programu

Plnění strategie bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byly naplánované záměry skutečně realizovány či z jakých důvodů případně realizovány být nemohly. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřeby jejich realizace a bude také zkontrolováno nastavení priorit záměrů.

Přehodnocení mohou předcházet doplňující dotazníková šetření, které zaktualizují názor veřejnosti na jednotlivé aspekty života v obci a vyhodnotí dosavadní plnění strategie a budou sloužit jako zpětná vazba pro vyhodnocení, zda se řešené aspekty života v obci zlepšily či nikoli.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Vývoj pohybu obyvatelstva a jeho počet v letech 2003-2015.....	8
Tab. 2: Věkové poměry v obci v roce 2015.....	9
Tab. 3: Obyvatelstvo ve věku 15 a více dle nejvyššího ukončeného vzdělání	10
Tab. 4: Hospodářská činnost za rok 2015	15
Tab. 5: Nabídka služeb v obci Tvarožná v roce 2015	16
Tab. 6: Míra nezaměstnanosti v obci v letech 2007-2015.....	21
Tab. 7: Druhy pozemků	36
Tab. 8: Nenárokové dotace získané v letech 2011-2015	40
Tab. 9: Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby v obci Tvarožná	44
Tab. 10: Programové cíle, opatření aktivity.....	47

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Umístění obce na mapě.....	5
Obr. 2: Znak obce Tvarožná.....	6
Obr. 3: Prapor obce Tvarožná	7
Obr. 4: Vývoj počtu obyvatelstva v letech 1991-2015	8
Obr. 5: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku v letech 2003-2015.....	9
Obr. 6: Obyvatelstvo podle věkových kategorií v letech 2006-2015.....	10
Obr. 7: Rozdělení podniků dle počtu zaměstnanců (zjištěná aktivita)	15
Obr. 8: Chybějící komerční služby v obci Tvarožná	17
Obr. 9: Intenzita silničního provozu v obci Tvarožná.....	25
Obr. 10: Bytová výstavba v obci Tvarožná v období 1998-2015	28
Obr. 11: Výdaje na vzdělávání.....	31
Obr. 12: Saldo příjmů a výdajů obce v letech 2011-2015.....	38
Obr. 13: Příjmy obce v letech 2011-2015	39
Obr. 14: Výdaje obce v letech 2011-2015.....	39
Obr. 15: Hodnota majetku obce v letech 2011-2015.....	40

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	55
Příloha č. 2.....	56
Příloha č. 3.....	57
Příloha č. 4.....	59

C. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Rozdělení obcí území MAS Slavkovské bojiště podle velikosti:

	Velikostní kategorie
Malé obce	do 799
Středně velké obce	800-1499
Velké obce	1500 a více

Obce MAS Slavkovské bojiště

Obec	Počet obyvatel k 31.12.2015	Index stáří	Obec	Počet obyvatel k 31.12.2015	Index stáří
Blažovice	1 217	82,4	Nížkovice	690	129,9
Bošovice	1 216	89,9	Otmarov	325	51,3
Bučovice	6 439	120,3	Otnice	1 521	94,2
Heršpice	829	67,1	Podolí	1 426	92,9
Hodějice	969	120,5	Ponětovice	404	86,4
Holubice	1 107	68,4	Požořice	2 255	92,2
Hostěrádky-Rešov	848	123,6	Prace	959	95,5
Hrušky	771	103,0	Rašovice	680	91,7
Jiříkovice	893	93,4	Sivice	1 059	100,6
Kobeřice u Brna	703	85,0	Slavkov u Brna	6 564	104,5
Kobylnice	1 077	84,2	Sokolnice	2 346	85,4
Kojátky	308	119,0	Šaratice	1 043	94,7
Kovalovice	640	119,0	Telnice	1 593	87,7
Křenovice	1 901	101,3	Těšany	1 220	99,5
Křižanovice	792	106,1	Tvarožná	1 281	110,0
Lovčičky	663	91,7	Újezd u Brna	3 244	118,1
Měnín	1 857	77,2	Vážany nad Litavou	714	100,9
Milešovice	682	93,6	Velatice	699	82,5
Mokrý-Horákov	2 772	108,5	Velešovice	1 257	83,9
Mouřínov	455	112,1	Viničné Šumice	1 319	72,7
Moutnice	1 170	107,3	Zbýšov	625	51,1
Němčany	799	102,1	Žatčany	799	105,5
Nesvačilka	328	114			

Zdroj: Veřejná databáze, ČSÚ, 2016, dostupné z www.czso.cz; vlastní výpočty

Příloha č. 2

Míra nezaměstnanosti obcí v MAS Slavkovské bojiště							
Obec	2007	2008	2009	2010	2011	2014	2015
Blažovice	3,60%	3,60%	7,40%	7,80%	9,20%	4,90%	4,60%
Bošovice	5,20%	3,10%	6,00%	6,20%	6,60%	4,50%	3,0%
Bučovice	5,40%	6,50%	12,20%	9,70%	10,70%	7,50%	6,40%
Heršpice	4,40%	4,40%	12,70%	11,10%	7,30%	5,00%	3,10%
Hodějnice	3,50%	4,00%	7,70%	7,20%	7,20%	4,10%	2,10%
Holubice	4,10%	3,30%	9,30%	8,00%	6,70%	4,50%	4,0%
Hostěrádky-Rešov	2,70%	3,60%	9,30%	10,40%	7,40%	4,60%	4,4%
Hrušky	2,70%	3,70%	12,30%	9,60%	6,40%	4,10%	3,90%
Jířkovice	1,20%	3,70%	8,10%	7,40%	5,60%	5,00%	4,50%
Kobeřice u Brna	5,10%	5,50%	12,70%	13,60%	13,60%	7,10%	5,20%
Kobylnice	3,60%	3,60%	7,20%	7,70%	7,40%	3,50%	3,90%
Kojátky	5,80%	11,00%	15,60%	12,30%	9,10%	8,20%	9,50%
Kovalovice	4,00%	4,00%	7,90%	11,50%	8,60%	6,00%	4,10%
Křenovice	3,40%	4,10%	9,10%	9,30%	9,00%	5,30%	5,0%
Křižanovice	4,20%	4,00%	11,10%	9,80%	9,50%	5,50%	4,70%
Lovčičky	2,80%	2,80%	11,30%	9,70%	8,90%	6,20%	3,50%
Měnín	3,10%	4,30%	6,20%	8,90%	6,90%	5,50%	4,50%
Milešovice	4,90%	5,60%	8,20%	13,10%	12,10%	5,30%	5,80%
Mokrá-Horákov	3,60%	3,00%	6,60%	7,50%	6,50%	5,90%	4,20%
Mouřínov	8,60%	11,40%	17,10%	15,70%	15,70%	10,70%	8,80%
Moutnice	4,80%	2,80%	9,10%	8,70%	8,50%	5,40%	3,70%
Němčany	5,50%	3,60%	7,70%	7,40%	8,50%	5,70%	4,10%
Nesvačilka	3,20%	3,80%	7,10%	7,70%	5,80%	6,00%	6,0%
Nížkovice	4,00%	5,50%	13,20%	12,90%	10,40%	8,20%	4,50%
Otmarov	4,90%	3,70%	8,50%	8,50%	7,30%	6,60%	5,50%
Otnice	3,60%	2,10%	6,20%	8,20%	7,00%	4,40%	3,30%
Podolí	4,80%	4,80%	9,60%	9,80%	7,60%	5,10%	2,70%
Ponětovice	3,60%	4,20%	10,30%	12,10%	9,10%	8,80%	7,70%
Požořice	4,20%	3,00%	6,20%	8,70%	8,90%	5,80%	4,60%
Prace	3,70%	4,60%	8,80%	9,50%	5,40%	5,50%	4,50%
Rašovice	6,60%	9,40%	12,00%	11,10%	12,00%	7,10%	5,20%
Sivice	6,00%	4,40%	11,30%	9,40%	11,30%	5,60%	3,20%
Slavkov u Brna	3,80%	3,90%	7,50%	7,70%	7,30%	5,00%	4,10%
Sokolnice	3,40%	4,50%	9,70%	10,30%	9,10%	5,50%	4,60%
Šaratice	5,50%	5,70%	10,40%	11,20%	11,20%	7,00%	5,10%
Telnice	4,20%	5,10%	8,30%	8,70%	7,30%	5,20%	4,80%
Těšany	3,70%	3,90%	8,00%	8,20%	8,40%	4,40%	3,30%

Tvarožná	3,70%	4,60%	5,70%	5,90%	7,60%	4,90%	3,50%
Újezd u Brna	5,60%	5,10%	8,30%	9,80%	8,80%	5,70%	4,20%
Vážany nad Litavou	7,10%	9,10%	10,70%	11,00%	8,80%	6,50%	4,40%
Velatice	3,30%	2,40%	6,90%	8,60%	5,70%	4,10%	3,70%
Velešovice	4,00%	5,90%	12,40%	10,90%	11,30%	4,30%	4,10%
Viničné Šumice	2,80%	4,20%	6,80%	8,30%	7,00%	4,20%	4,0%
Zbýšov	5,40%	2,50%	6,40%	6,90%	5,90%	5,10%	3,30%
Žatčany	4,20%	3,90%	6,70%	8,40%	7,80%	5,40%	4,60%
průměr	4,30%	4,62%	9,24%	9,48%	8,50%	5,66%	4,53%

celkový průměr 2007-2011 za území	7,23%
celkový průměr 2007-11, 2014-2015 za území	6,62%

Zdroj: Portál zaměstnanosti MPSV, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz>, data k 31. 12. daného roku, vlastní výpočty

Příloha č. 3 Zásobník projektů

Název aktivity	Důležitost	Termíny	Odpovědnost	Náklady	Zdroje financování
Výstavba parkovacích ploch					
Komentář:					
Vybudování a úpravy účelových komunikací mezi sousedními obcemi					
Komentář:					
Rekonstrukce budovy bývalého Svazarmu					
Komentář:					
Výstavba obecních sociálních bytů					
Komentář:					
Úprava sportovního hřiště za školou					
Komentář:					
Vybudování altánku pro výuku u ZŠ					
Komentář:					
Realizace KPÚ a plánu společných zařízení					
Komentář:					
Zbudování nových poldrů					
Komentář:					
Revitalizace areálu Kosmák – další etapy					
Komentář: stará školka, pódium, Sokolovna (ubytování, služby), veřejný prostor, část. KD Kosmák					
Rozšíření elektrické sítě – počet trafostanic					
Komentář:					
Výstavba inženýrských sítí a komunikací Velatická a Vinohrady					
Komentář:					
Koncepce komunikace Hlinky-Sivice					
Komentář:					
Koncepce lokality Za humny					
Komentář:					

Vybudování chodníku směr Sivice					
Komentář:					
Další protipovodňová a protierozní opatření					
Komentář:					
Dům pro seniory					
Komentář:					
Bezbariérový přístup na OÚ a do ostatních budov (ZŠ, MŠ)					
Komentář:					
Řešení proluky Svazarm					
Komentář:					
Řešení ploch s vodními nádržemi					
Komentář: Pod Novou ulicí, pod Santonem					
Pořízení biokompostérů					
Komentář:					
Úprava ploch u kostela, MŠ, ZŠ					
Komentář:					

**Příloha č. 4
Dotazníkové šetření**